

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti alkoholiturg

2007. aastal

Tallinn
Mai 2008

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Vastutav täitja: Kiira Martens

Projektigrupi koosseis: Marje Josing, Evelin Ahermaa, Liina Ernits, Pille Liivaauk

Eesti Konjunktuuriinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 6681242

faks 6681240

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunktuuriinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Üldosa	7
2. Kanged alkohoolsed joogid	14
3. Õlu	26
4. Lahjad alkohoolsed joogid	32
5. Rektifitseeritud etanool (piiritus)	41
6. Viinamarjavein ja vermut	43
Kokkuvõte	46

SISSEJUHATUS

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti alkoholisektori arengust 2007. aastal.

Töös analüüsitakse:

- alkoholsete jookide tootmise muutusi;
- alkoholsete jookide väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- alkoholsete jookide jaemüüki siseturul;
- jaehindade muutusi;
- alkoholsete jookide tarbimistrende.

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste hinnavaatluste tulemusi.

Töö esimene osa annab lühiülevaate kogu Eesti alkoholiturul toimunud, järgnevad osad keskenduvad erinevate alkoholsete jookide turutrendidele põhjalikumalt.

Töö maht on 46 lehekülge.

EESTI ALKOHOLITURG 2007. AASTAL

1. ÜLDOSA

Tootmine

Statistikaametilt ja tootjatelt kogutud andmetel suurenesid 2007. aastal nii kangete alkohoolsete jookide kui lahjade alkohoolsete jookide tootmismahud eelmise aastaga võrreldes, õlle toodangu maht ei ole oluliselt muutunud ning langustrendil olid rektifitseeritud etanooli (piiritus) ning puuvilja- ja marjaveinide tootmiskogused. **ESA** andmetel toodeti 2007. aastal viina, likööriidoteid ja muid kangeid alkohoolseid jooke kokku 20,4 mln liitrit. Tootjate poolt **EKI-le** esitatud andmetel toodeti neid jooke 21 mln liitrit, mida oli 27% rohkem kui eelmisel aastal. Tõusutrendil oli kõikide kangete jookide alkohoolsete jookide tootmine, välja arvatud viski. Lahjasid alkohoolseid jooke toodeti mullusest ligi 5% rohkem, kusjuures kasv toimus seegatud piiritusjookide tootmise suurenemise arvel (+22%), samas kääritatud jookide tootmine oli 22,5% väiksem 2006. aastaga võrreldes. Õlut toodeti 141 mln liitrit (2006.a 142 mln liitrit) ning seda oli praktiliselt sama palju kui eelmisel aastal (-0,3%). Rektifitseeritud etanooli (piirituse) toodang vähenes 1/5 võrra aastatagusega võrreldes ja ulatus 4,9 mln liitrini (2006.a 6,1 mln liitrit). **ESA** 2007. aasta andmed näitavad, et puuvilja- ja marjaveinide tootmine vähenes rohkem kui 1/3 võrra ning oli 5,4 mln liitrit (2006.a 8,3 mln liitrit). Kuna **EKI-le**, esitatud tootjate andmed olid mõnevõrra väiksemad, on analüüsis kasutatud **ESA** andmeid.

Tabel 1

Alkohoolsete jookide tootmine Eestis 2005-2007 (mln liitrites)

	2005	2006**	2007	Muutus +,-	
				2007/2006, mln l	2007/2006 %
Kanged alkohoolsed joogid	15,70	16,52	20,41	3,89	23,5
EKI hinnangul	15,70	16,58	21,07	4,49	27,1
Õlu	135,21	141,80	141,37	-0,43	-0,3
Lahjad alkohoolsed joogid*	32,5	33,2	34,8	1,58	4,8
Rektifitseeritud etanool	3,67	6,14	4,94	-1,20	-19,6
Puuvilja- ja marjaveinid	4,32	8,34	5,40	-2,94	-35,3
EKI hinnangul	9,22	7,79	5,12	-2,67	-34,2

* EKI arvutused (vastavalt ESA jaotusele koondab segatud piiritusjooke ja siidrit)

** korrigeeritud andmed

Allikad: ESA, EKI

Väliskaubandus

2007. aastal täiendas ESA väliskaubandusandmete kogumise metoodikat. Vastavalt uuele metoodikale peavad aruandeid esitama ka firmad, kes ei ole Eesti residendid, kuid tegelevad alkoholsete jookide nii sisse- kui väljaveoga Eesti territooriumil. Kui varasemate aastate ekspordi- ja impordiandmed kajastavad põhieksporti ja põhiimpordi ehk Eesti turule müüdud ja siit välja müüdud koguseid, siis alates 2007. aastast kogub ja avaldab ESA alkoholitoodete kogueksporti ja koguimpordi mahtusid ehk lisaks Eesti siseturule siia reeksportimiseks toodud ja reeksportitud koguseid. Kuna tagasiulatavalt ei ole võimalik andmeid korrigeerida, ei saa ka 2007. aasta andmeid võrrelda varasemate perioodidega. Põhiliselt puudutab uus metoodika kangete alkoholsete jookide, segatud piiritusjookide ja viinamarjaveinide väliskaubandust.

Alkoholsete jookide **kogueksport** rahalises väärtuses oli vaadeldaval aastal 2,6 mlrd krooni, millest suurema osa moodustas kangete alkoholsete jookide, viinamarjaveini ja segatud piiritusjookide reeksporti käive, kuid ei ole võimalik täpselt välja arvutada millise osa käibest kattis Eesti põhieksport ja millise reeksport. Suurema osa moodustas kangete alkoholsete jookide kogueksporti käive, mis oli 2 mlrd krooni, viinamarjaveinide rahaline eksport ulatus 228,5 mln kroonini, lahjasid alkoholsete jooke eksporditi 2007. aastal 165 mln krooni eest ja

Tabel 2

Alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007

	Hind, kr/l			Käive, mln kr		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007**
EKSPORT						
Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%*	141.32	148.18	344.46	218,8	196,5	2 038,0
Õlu	5.68	5.83	6.18	131,5	122,6	150,1
Lahjad alkoholised joogid	5.86	6.99	7.87	96,9	132,1	164,9
Etüülalkohol kangusega >80%	9.09	10.20	12.75	14,6	35,1	23,4
Viinamarjavein	46.92	36.52	50.52	60,8	52,2	228,5
Vermut	19.10	25.37	25.43	1,2	1,3	1,8
EKSPORT KOKKU	x	x	x	523,8	614,3	2 606,7
IMPORT						
Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%*	130.10	86.75	204.93	617,0	538,8	2 233,4
Õlu	8.46	8.29	8.98	114,2	113,1	149,6
Lahjad alkoholised joogid	10.92	11.82	11.22	242,7	265,3	290,9
Etüülalkohol kangusega >80%	9.32	8.72	10.24	27,9	27,6	39,2
Viinamarjavein	32.40	33.20	39.02	420,4	440,4	618,4
Vermut	31.44	27.68	31.89	15,6	19,8	21,2
IMPORT KOKKU	x	x	x	1 437,8	1 404,9	3 352,7

* 100%-lises alkoholis

** kogueksporti- ja koguimpordi käive, varem põhiimpordi- ja põhieksportikäive

Allikas: ESA

Tabel 3

Alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja –import 2005-2007 (1000 liitrit)

	2005	2006	2007**
EKSPORT			
Kanged alkohoolsed joogid kangusega <80%*	1 548	1 326	5 917
Õlu	23 144	21 019	24 297
Lahjad alkohoolsed joogid	16 544	18 915	20 956
Etüülalkohol kangusega üle 80%	1 601	3 446	1 837
Viinamarjavein	1 296	1 428	4 522
Vermut	61	130	72
IMPORT			
Kanged alkohoolsed joogid kangusega <80%*	4 743	6 211	10 899
Õlu	13 486	13 644	16 672
Lahjad alkohoolsed joogid	22 235	22 449	25 922
Etüülalkohol kangusega üle 80%	2 996	3 165	3 833
Viinamarjavein	12 977	13 265	15 849
Vermut	496	717	665

* 100%-lises alkoholisisalduses

** kogueksporti- ja koguimporti käive, varem põhiimporti- ja põhieksportikäive

Allikas: ESA

õlut müüdi välja 150 mln krooni eest. Lisaks eeltoodud toodetele müüdi välisurule ka etüülalkoholi (piiritust) ja vermutit, kuid nende jookide käibed olid oluliselt väiksemad, vastavalt 23 mln krooni ja 1,8 mln krooni.

Nagu rahaliselt, nii moodustas ka ekspordikoguses suure osa alkoholsete jookide ekspordist nende jookide reeksport. Ka siin ei ole võimalik täpselt määrata Eesti põhieksporti ja reeksporti koguseid. Kangeid alkohoolseid jooke müüdi Eestist välja 5,9 mln liitrit (100%-lise alkoholina), millest peaaegu pool (47%) oli viski, 25% moodustas viin, 13% liköör ja 11% konjak-brändi. **Tootjate** hinnangul olid nende poolt välisurule müüdnud viski ja konjaki-brändi kogused marginaalsed, millest võib järeldada, et suur osa nende jookide ekspordist oli läbi Eesti toimunud transiitvedu. Lisaks kangetele alkoholsetele jookidele reeksportiti ka viinamarjaveine, mille kogueksporti maht ulatus 4,5 mln liitrini. Õlle koguseline eksport oli 24 mln liitrit ja lahjade alkoholsete jookide ekspordimaht 21 mln liitrit. Piirituse müük välisurule vähenes peaaegu poole võrra eelmise aastaga võrreldes ja oli 1,8 mln liitrit. Vähestes kogustes (72 tuhat liitrit) veeti välja ka vermutit.

Põhilisteks alkoholsete jookide eksporditurudeks olid jätkuvalt teised Balti riigid, kuhu müüdi suurem osa Eestis toodetud õllest ja segatud piiritusjookidest. Läti ja Leetu eksporditi peaaegu kõik Eestist väljaveetud kääritatud joogid ja piiritus. Kangete alkoholsete jookide osas on Eesti jaoks tähtsaks sihtriigiks ka Venemaa, kuhu 2007. aastal müüdi 58% likööride ja 28% viina ekspordikogustest.

ESA andmetel **importiti** 2007. aastal alkohoolseid jooke Eestisse 3,35 mlrd krooni eest, millest suurema osa (66%) moodustasid kangete alkoholsete jookide ja viinamarjaveinide (18%) käibed. Suurel määral on ka siin tegemist nende jookide Eestit läbiva transiidiga.

Kangete alkoholsete jookide koguseline import ulatus 10,9 mln liitrini (100%-lises alkoholis). Lahjasid alkoholseid jooke imporditi Eestisse 25,9 mln liitrit (tootel märgitud kangusega), õlut 16,7 mln liitrit ja veidi vähem viinamarjaveine (15,8 mln liitrit). Piiritust ja vermutit osteti sisse oluliselt väiksemates kogustes.

Tarbimine

Alkoholsete jookide **jaekäive** kehtivates hindades oli ESA andmetel 2007. aasta IV kvartalis 1,273 mlrd krooni ning terve aasta käive ulatus 4,73 mlrd kroonini, mis on 2006. aastaga võrreldes 19,8% suurem (2006.a 3,95 mlrd kr). 2007. aastal jaekäibe kasv toimus igas kvartalis 2006. aasta sama kvartaliga võrreldes, kusjuures kasv saavutati nii suuremate ostude kui ka kõrgemate hindade arvelt, kusjuures eriti kiiresti kallines õlu. Alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks kasvas 2007. aastal 4,8% eelmise aastaga võrreldes. Kuna turistide poolt välja viidud alkoholi kogused olid väiksemad kui 2006. aastal, siis põhiliselt tulenes jaekäibe kasv Eesti elanike suurematest ostudest ja osaliselt ka suuremast turistidepoolsest alkoholsete jookide tarbimisest Eestis. Osaliselt mõjutasid müügikasvu ka 2006. aastal rakendatud maksu määrgid, mis korrastasid kangete alkoholsete jookide turgu, osad nõ halli turu tooted legaliseerusid ja neid kajastab nüüd ka statistika.

Bilansimeetodil arvatud alkoholsete jookide **müük siseturul** näitab, et 2007. aastal müüdi Eestis kangeid alkoholseid jooke 22,4 mln liitrit ehk 16,7 liitrit ühe elaniku kohta (joogile märgitud kangusega). Seda oli 11% rohkem kui 2006. aastal (tabel 4). Viina kogumüük kasvas 20,9% ja jõudis 16,3 mln liitrini ehk 15,1 liitrit ühe elaniku kohta. Samaaegselt teisi kangeid alkoholseid jooke (konjak-brändi, viski, džinn jne) müüdi aastatagusest vähem.

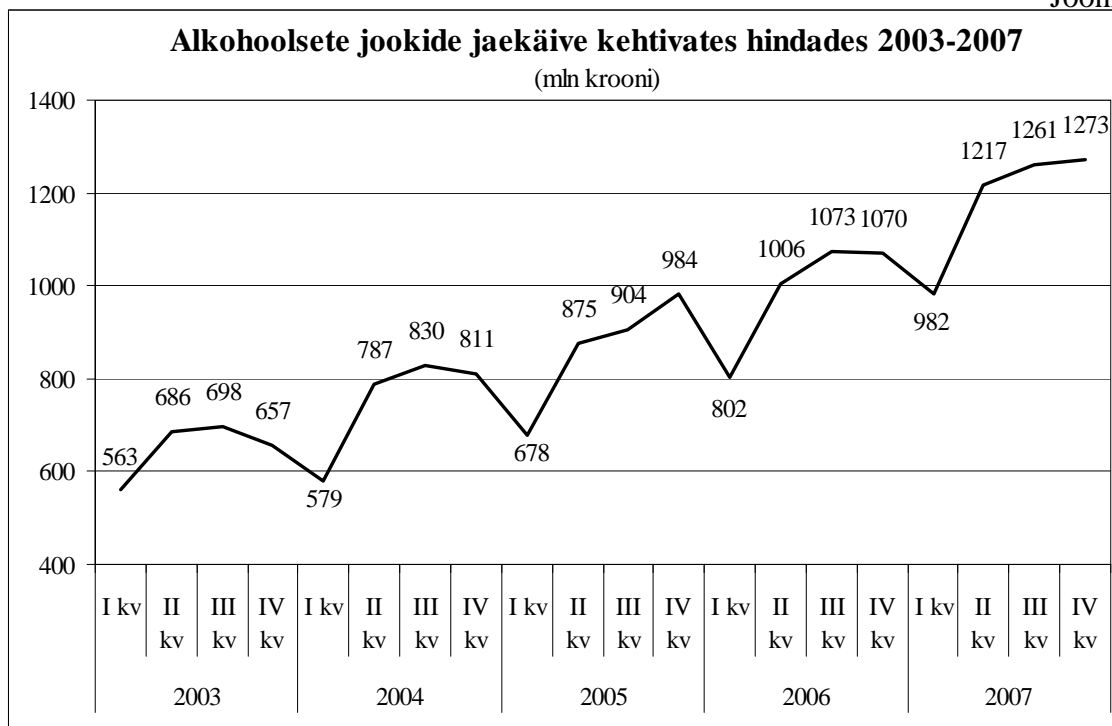
Samas peab märkima, et 2007. aasta müügikogustes on sees etteostetud alkoholised joogid, mida varuti aasta lõpus enne uute alkoholiaktsiisi määrade rakendamist, mis hakkasid kehtima 2008. aasta 1. jaanuarist. Alkoholiaktsiisi laekumise alusel riigieelarvesse 2008. aasta jaanuarikuus (joonis 2) saab järeldada, et ettetoodetud alkoholsete jookide (eelkõige viina) kogus oli ligikaudu 1,5 mln liitrit¹. Antud kogus on 2007. aasta siseturu müügist maha arvestatud ning liidetakse 2008. aasta siseturu müügile juurde.

Lahjade alkoholsete jookide müük on kasvanud lahjade segatud piiritusjookide arvel, kuna neid jooke müüdi 13% rohkem kui eelmisel aastal. Seevastu siidreid ja muid kääritatud jooke müüdi vähem kui aasta tagasi, vastavalt 21% ja 8%. Kokku müüdi siseturul 41 mln liitrit lahjasid alkoholseid jooke. Sarnaselt 2006. aastaga müüdi ka vaadeldaval aastal õlut Eestis 134 mln liitrit ehk 100 liitrit ühe elaniku kohta. Viinamarjaveini ja vermuti müük oli ligi 5% aastatagusest väiksem.

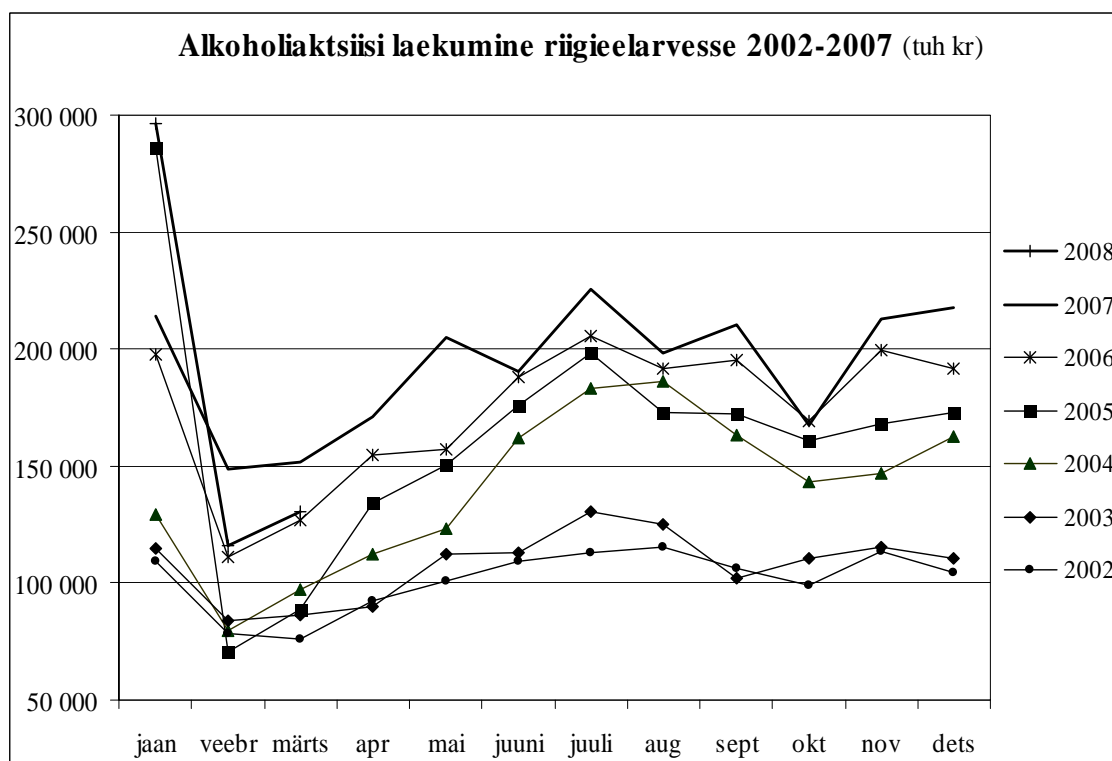
¹ Kuna alkoholiaktsiisi on määratud rohkem kui seda laekus riigieelarvesse, siis võivad ettetoodetud kogused olla siin alahinnatud.

Joonis 1

Allikas: ESA

Joonis 2

Allikas: Eesti Rahandusministeerium

Tabel 4

Alkoholsete jookide * müük Eestis **
(sh kõik turistide ostud)

	2003	2004	2005	2006	2007	07/06, %
Mln liitrit						
Kanged alkohoolsed joogid	14,7	18,7	18,8	20,2	22,4	10,8
Õlu	96,0	109,8	125,6	134,4	133,8	-0,4
Lahjad alkohoolsed joogid	18,2	31,8	27,1	39,7	40,9	3,0
Viinamarjaveinid ja vermut	7,9	10,8	12,2	12,5	11,9	-4,8
Liitrit elaniku kohta						
Kanged alkohoolsed joogid	10,8	13,8	13,9	15,0	16,7	11,0
Õlu	70,8	81,2	93,2	110,0	99,8	-0,2
Lahjad alkohoolsed joogid	13,5	29,3	24,7	29,5	30,5	3,25
Viinamarjaveinid	5,6	8,0	9,0	9,3	8,9	-4,6

* tootel märgitud kangusega

** arvutatud bilansimeetodil (müük = tootmine + import - eksport)

Allikas: EKI

Tabel 5

Legaalsete alkoholsete jookide * tarbimine Eestis
(turistide kaasaostud maha arvestatud)

	2003	2004	2005	2006	2007	07/06, %
Mln liitrit						
Kanged alkohoolsed joogid	12,8	12,6	13,6	14,8	17,7	19,4
Õlu	88,0	84,8	98,9	102,6	118,8	2,9
Lahjad alkohoolsed joogid	18,3	36,0	28,9	33,6	35,4	5,4
Viinamarjaveinid ja vermut	6,6	8,1	9,8	10,2	9,8	-3,9
Liitrit elaniku kohta						
Kanged alkohoolsed joogid	9,4	9,3	10,1	11,0	13,2	19,7
Õlu	64,9	62,7	73,4	86,0	88,6	3,2
Lahjad alkohoolsed joogid	13,5	26,6	21,5	25,0	26,4	5,6
Viinamarjaveinid	4,8	6,0	7,3	7,6	7,3	-3,7

* tootel märgitud kangusega

Allikas: EKI

Absoluutalkoholi arvestatult müüdi 2007. aastal Eestis **14,78** liitrit legaalselt alkoholi ühe elaniku kohta (tabel 6). Kui sellest kogustest maha võtta turistide alkoholi kaasaostud ja nende poolt kohapeal tarbitud hinnangulised kogused, mis 2007. aastal olid absoluutalkoholis kokku 3,1 liitrit ühe elaniku kohta, siis müüdi vaadeldaval aastal Eestis legaalselt 11,7 liitrit absoluutalkoholi ühe elaniku kohta. Arvestades ka illegaalse alkoholi tarbimist, mis EKI hinnanguil ulatus 2007. aastal 0,44 liitrini ühe elaniku kohta absoluutalkoholis, siis **tarbiti Eestis 2007. aastal 12,1 liitrit absoluutalkoholi ühe elaniku kohta**, mida on 6,7% rohkem kui eelmisel aastal (2006.a 11,35 liitrit elaniku kohta).

Tabel 6

Alkoholsete jookide tarbimine Eestis absoluutalkoholis (100%-lises alkoholis)

	2003*	2004	2005	2006	2007	07/06,%
Mln liitrit						
Legaalne müük	13,4	17,3	17,85	19,02	19,82	4,2
Turistide kaasaostud	1,29	3,99	3,89	3,74	3,17	-15,2
Illegaalne müük	1,49	1,08	0,94	0,85	0,59	-30,6
Kokku tarbimine	13,6	14,43	14,90	16,13	17,24	6,9
Turistide tarbimine Eestis	...	...	...	0,81	1,00	23,5
Liitrit elaniku kohta						
Legaalne müük	9,91	12,83	13,25	14,11	14,78	4,7
Turistide kaasaostud	0,95	2,95	2,89	2,79	2,36	-15,4
Illegaalne müük	1,10	0,80	0,70	0,63	0,44	-30,2
Kokku tarbimine	10,06	10,68	11,06	11,95	12,86	7,6
Turistide tarbimine Eestis	...	...	...	0,6	0,75	25,0

*ainult kauplustest, sest maksuvabast tsoonist (laevadelt) ostud Eesti siseturu mahus ei kajastunud
Allikas: EKI

2007. aastal suurenes Eestis viina tarbimine, mida mõjutasid 2008. aasta 1. jaanuarist kehtima hakanud alkoholiaktsiisi määrad ja ka kange alkoholi maksumärkide süsteemi edukas rakendamise. Tänu maksumärkidele suurenes teist aastat järjest legaalse viina tarbimine ja vähenes illegaalse viina tarbimine mullusega võrreldes. Käesolevast aastast tõusnud aktsiisimäärad suurendasid mullust arvestuslikku tarbimist sellega, et kaubandusettevõtted soetasid aasta lõpus üsna suuri varusid, mistõttu tootmisnäitajad aasta lõpus suurenesid ja sellega ka tarbimine ehk müük siseturule.

Teiste kangete alkoholsete jookide tarbimine oli 2007. aastal aastatagusest väiksem. Suurenes lahjade segatud piiritusjookide tarbimine. Seevastu kääritatud jooke (sh siider) tarbiti varasemast vähem. Mõningal määral (ligi 4%) vähenes 2007. aastal ka viinamarjaveini tarbimine. Õlle tarbimine püsis 2006. aasta tasemel.

2007. aastal viis EKI järjekordselt läbi uuringu, kus hinnati **turistide alkoholsete jookide tarbimiskoguseid Eestis**. Selgus, et turistid tarbisid kohapeal 1,0 mln liitrit absoluutalkoholi ehk 0,75 liitrit absoluutalkoholi ühe elaniku kohta aastas. Selle võrra väheneb küll eestimaalaste alkoholi tarbimine kodumaal, kuid sellest kogusest on endiselt väljas eestimaalaste alkoholi tarbimine välismaal ja sealt kaasaostud, mida seni uuritud ei ole.

2. KANGED ALKOHOLSED JOOGID

Tootmine

ESA andmetel toodeti kangeid alkohoolseid jooke 2007. aastal viimaste aastate rekordilises koguses - 20,41 mln liitrit ning seda oli 23,5% rohkem kui eelneval aastal. Samal ajal **EKI-le edastatud** tootjate andmetel ulatus tootmine vaadeldaval aastal 21,07 mln liitrit, kasvades aastaga 27,1%. Suure tootmismahu kasvu põhjuseks oli kaupluste poolne varude soetamis-soov enne 2008. aasta alguses toimunud aktsiisitõusu ja sellest tingitud suuremad tellimused ning maksumärkidest tingitud üha suurenev tootmise legaliseerumine. Suurem osa Eestis toodetud kangetest alkohoolsetest jookidest müüdi jätkuvalt siseturule (2007.a 76%; 2006.a 78%). Peaaegu kõikide jookide osas toimus nii tootmise kui müügi kasv, erandiks oli vaid viski. Kiirem kasv toimus viina tootmises (+30,5%) ja konjaki siseturu müügis (+33%).

Kangete alkohoolsete jookide tootmises püsis järjekindlalt esikohal AS Liviko, kelle toodangu maht vaadeldaval aastal suurenes, hõlmates 60% (2006.a 67%) nende jookide toodangust ja 63% (2006.a 62%) siseturu müügist. Teisel kohal oli AS Altia Eesti ning tema toodangu maht kasvas märgatavalt 2006. aastaga võrreldes, tuues kaasa ettevõtte osatähtsuse suurenemise kangete alkohoolsete jookide tootmises (2007.a 18%; 2006.a 13%). Ka AS Onistar suurendas antud jookide tootmist ning osakaaluga 12% (2006.a 11%) oli kolmandal positsioonil. Kiirel tõusutrendil olid OÜ Offex Grupp ja AS Liiwi Heliis, samas mõlema ettevõtte osakaalud kogutootmises muutusid vaid 1%-punkti võrra, ulatudes vastavalt 4%-ni ja 3%-ni. AS Remedia kangete alkohoolsete jookide tootmine muutus vähesel määral, mille tõttu ka tema osatähtsus ei ole aastaga oluliselt muutunud (2007.a 3%; 2006.a 4%). 2007. aastal oli AS Valtu Vein ainsaks ettevõtteks, kellel kangete alkohoolsete jookide tootmine vähenes mullusega võrreldes ja AS Võhu Vein ei tootnud vaadeldaval aastal neid jooke üldse.

Nagu varasematel perioodidel, oli ka 2007. aastal kangete alkohoolsete jookide tootmise struktuuris esikohal **viin**, hõlmates suurema osa nende jookide toodangu mahust (2007.a 83%; 2006.a 81%). EKI hinnangul toodeti vaatluse all oleval aastal Eestis 17,5 mln liitrit viina ning see kogus oli ligi 1/3 võrra suurem kui aasta tagasi. Maitsestatamata viina tootmine suurenes 31,2%, maitsestatud viina toodang kasvas 19,4%. Mõlema viina proportsioonid kogutoodangus püsisid eelmise aasta tasemel - maitsestatamata viinad hõlmasid 95% kogu viinatoodangust ja maitsestatud viinad 5%. Kohalikule turule müüdi 80% Eestis toodetud viinast, mida oli 2,5%-punkti vähem kui eelneval aastal. Viinatoodangu suure kasvu põhjused on samad, mis eespool nimetatud kogu kange alkoholi tootegrupi puhul.

AS Liviko oli jätkuvalt olulisimaks viinatootjaks Eestis, hõlmates 53% toodangu mahust. Liidriole järgnesid AS Altia Eesti ja AS Onistar, kusjuures esimese osakaal tootmises suurenes 21%-ni (2006.a 15%) ja AS Onistari osakaal jäi samaks mis aasta tagasi (13%). Eelmise aastaga võrreldes suurendasid peaaegu kõik tootjad viinatoodangu mahtu, kusjuures teistest oluliselt kiiremas tempos kasvas OÜ Offex Grupp ja AS Altia Eesti tootmine. AS Valtu Vein oli ainsaks ettevõtteks, kellel viinatoodang vähenes ja AS Valtu Vein ei tootnud seda üldse.

Liköörid olid kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris teisel positsioonil ning hõlmasid sellest 15% (2006.a 17%). Tootjate andmetel suurenes vaadeldaval aastal likööritoodang eelmise aastaga võrreldes 11%, ulatudes 3,1 mln liitrit (2006.a 2,8 mln liitrit). 2007. aastal müüdi kohalikule turule 51% (2006.a 54%) Eestis toodetud likööridest ning siseturu müügikogused suurenesid 3,4%.

AS Liviko oli jätkuvalt suurimaks Eesti likööride tootjaks, hõlmates 80% selle joogi toodangu mahust (aasta tagasi 83%). AS Liiwi Heliis oli tootjate pingereas teiseks ning temale kuulus 10% likööride kogutoodangust (2006.a 8%). Teiste ettevõtete osakaalud olid tootmise struktuuris enam-vähem võrdsed ja samad mis aasta tagasi - AS Altia Eesti hõlmas sellest 4%, AS Remedia ja AS Onistar võrdselt 3%. Kõikide ettevõtete toodangu mahud olid suuremad kui aasta tagasi. Likööride tootmist alustas ka OÜ Offex Grupp, kuid tema osatähtsus oli alla 1%.

Tabel 7

Kangete alkoholsete jookide tootmine Eestis 2005-2007 (mln liitrites)

	2005	2006	2007	Muutus +,-	
				2007/2006, mln l	2007/2006 %
Kanged alkoholised joogid	15,70	16,58	21,07	4,49	27,08
sh EKI hinnangul viin	12,40	13,39	17,48	4,09	30,55
liköör	2,57	2,81	3,12	0,31	11,03
muud	0,73	0,38	0,47	0,09	23,68

Allikad: ESA, EKI

Eelneva aastaga võrreldes kasvas teistest kangetest alkoholsetest jookidest **konjaki-brändi** ja **džinni** toodangu maht vastavalt 23% ja 11%, kuid **viski** tootmismahud vähenes 8,5%. Vähesel määral toodeti ka rummi. Eelnimetatud jookide osatähtsus kangete alkoholsete jookide kogutoodangus oli jätkuvalt väike - nii nagu aasta tagasi konjak-brändi ja džinn hõlmasid kumbki 1% tootmisest, viski ja rummi osakaal oli peaaegu olematu. Nende jookide põhiliseks turuks oli Eesti, kuhu müüdi kõik toodetud konjak-brändi, viski ja rumm ning 82% toodetud džinnist (2006.a 86%).

Kuigi AS Liviko **konjaki-brändi** toodangu maht vähenes aastatagusega võrreldes, hõlmas see siiski üle poole selle joogi kogutootmisest. Osatähtsuselt teiseks konjaki-brändi tootjaks oli AS Onistar, kelle toodang oluliselt suurenes, moodustades ligi 1/3 kogu tootegrupi toodangust. AS Liiwi Heliis ja AS Remedia osakaalud konjaki-brändi tootmises olid ligilähedased, jäädes mõlemal alla 10%. Eelmise aastaga võrreldes vähendasid **viski** toodangu mahtu nii AS Liviko kui ka AS Altia Eesti. AS Liviko oli endiselt suurimaks **džinnitootjaks** Eestis, tootes suurema osa Eestis valmistatud džinnist. Selle joogi tootmine jätkus ka AS Remedias ja AS Liiwi Heliisis. Kõigi kolme eelnimetatud ettevõtte džinnitoodangu mahud olid aastatagusest suuremad.

Ettevõtete andmetel 2007. aastal **muude kangete alkoholsete jookide** (nt piirituspõhised segatud joogid) toodang vähenes poole võrra (eelneva aastaga võrreldes) ning nende jookide turuliidriks oli endiselt AS Altia Eesti. Oluliselt väiksemates kogustes tootsid muid kangeid

alkohoolseid jooke ka AS Liviko ja AS Remedia, kusjuures nende tootmismahud aastaga kahanesid. Väiketootja AS Liiwi Heliis suurendas 2007. aastal muude kangete alkoholsete jookide toodangu mahtu ning sellega parandas ka oma turupositsiooni selles tootegrupis.

Väliskaubandus

ESA uuendatud andmete kogumise meetodika kohaselt, koondavad 2007. aasta väliskaubandusandmed nii Eesti firmade kui ka välisfirmade (sh mitte residentide) ekspordi- ja impordimahtusid. Kuna varasematel aastatel (2004.-2006.a) avaldas ESA põhieksporti ja põhiimpordi (ehk ainult Eestis registreeritud firmade) andmeid, ei ole analüüsitava aasta andmed eelmiste perioodidega võrreldavad.

2007. aastal oli kangete alkoholsete jookide ekspordikäive 2,0 mlrd krooni ja impordikäive 2,2 mlrd krooni, seega oli nende jookide väliskaubakäibe saldo ligi 200 mln krooniga negatiivne. Samas peaks arvestama, et ka 2007. aasta andmetes võivad olla ettevõtete poolt statistikaametile esitatud väliskaubandusandmete ebatäpsused (nt ümberarvutused 100%-lisse alkoholi), mida võidakse hiljem parandada või täpsustada.

Tabel 8

Kangete alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007 (100%-lise alkoholina)

	Hind, kr/l			Käive, mln kr		
	2005	2006	2007*	2005	2006	2007*
Eksport	141.32	148.18	344.46	218,8	196,5	2 038,0
Import	130.09	86.75	204.93	617,0	538,8	2 233,4

*kogueksporti ja -impordi andmed, varem põhieksporti ja -impordi andmed
Allikas: ESA

Tabel 9

Kangete alkoholsete jookide toodang, kogueksporti ja -impordi kogused 2005-2007 (tuh liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2005	2006	2007**
Toodang*	5 966	6 300	8 007
Eksport	1 548	1 326	5 917
Import	4 743	6 211	10 899

*hinnanguline absoluutalkoholis; ümberarvutustel keskmiseks kanguseks võetud 38%

**kogueksporti ja -impordi andmed, varem põhieksporti ja -impordi andmed

Allikas: ESA

ESA andmetel ulatus vaadeldaval aastal kangete alkoholsete jookide koguseline eksport 6 mln liitrit, millest EKI-le esitatud **tootjate** andmetel oli 2 mln liitrit kohalik toodang. Seega vähemalt 1/3 kangete alkoholsete jookide müügist välisurule moodustab Eesti toodang, ülejäänud on tõenäoliselt Eestit läbiv transiitvedu.

ESA andmete kohaselt oli 2007. aastal kangete alkoholsete jookide koguekspordis esikohal viski (2,8 mlrd liitrit 100%-s alkoholisisaldusega), mis hõlmas tootegrupist 47%, viina veeti välja 1,5 mln liitrit ning see kogus moodustas 25% kangete alkoholsete jookide koguekspordist ja likööri väljaveetud kogus oli 739 tuhat liitrit, mis ulatus 13%-ni kangete jookide koguekspordist. Lisaks eelnimetatud jookidele eksporditi ka 643 tuhat liitrit konjakit-brändit, mille osakaal koguekspordis oli 11%. Andmetest võib järeldada, et Eesti kangete alkoholsete jookide koguekspordis moodustas üle poole (58%) viski ja konjaki-brändi reeksport (transiitvedu).

Tabel 10

Kangete alkoholsete jookide koguseline kogueksport ja -import ning struktuur
2005-2007 (1000 liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2005	2006	2007*	Struktuur 2005, %	Struktuur 2006, %	Struktuur 2007*, %
EKSPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	1 548	1 326	5 917	100	100	100
sh Konjak-brändi	58,2	60,9	643,1	4	5	11
Viski	59,9	58,7	2 785,4	4	5	47
Rumm	19,2	16,3	27,9	1	1	0
Džinn	17,2	19,4	220,5	1	1	4
Viin	1 063,1	848,6	1 500,3	69	64	25
Liköör	330,9	322,1	739,4	21	24	13
IMPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	4 743	6 211	10 899	100	100	100
sh Konjak-brändi	730,4	698,8	922,7	15	11	9
Viski	545,6	535,0	3 095,5	12	9	28
Rumm	154,1	174,4	255,1	3	3	2
Džinn	119,0	107,7	352,7	2	2	3
Viin	2 877	4 361,6	5 530,7	61	70	51
Liköör	317,1	333,1	742,0	7	5	7

*koguekspordi ja -impordi andmed, varem põhieksporti ja -impordi andmed

Allikas: ESA

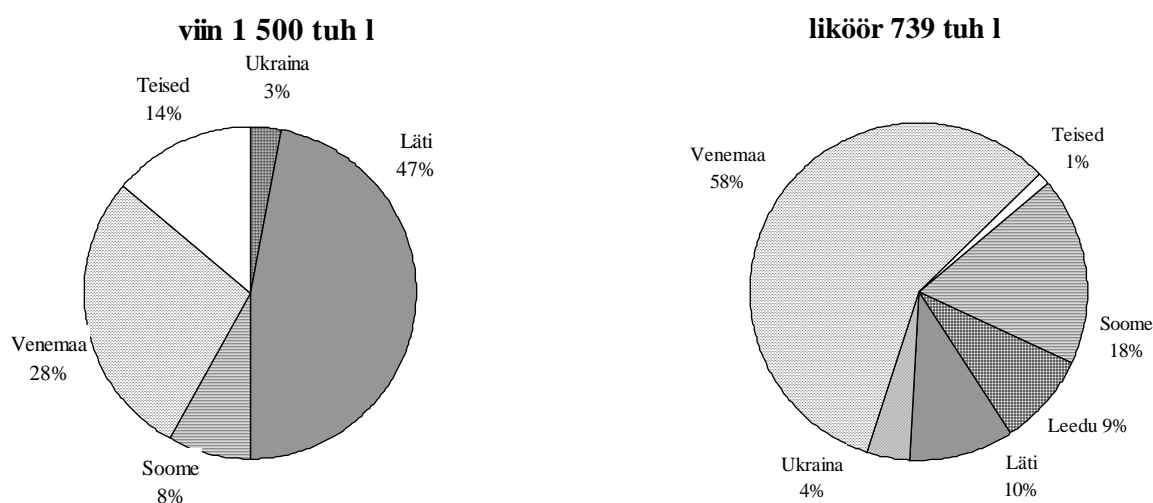
ESA andmetel oli kangete alkoholsete jookide põhiliseks sihtriigiks Venemaa, kuhu veeti 97% eksporditud viskist ja 82% konjakist. Viina väljamüügis oli esikohal Läti, kuhu läks 47% kogu välisurule müüdüd viinast. Tähtsuselt järgmiseks viina ekspordiriigiks oli Venemaa,

kuhu viidud kogused moodustasid 28% viina koguekspordist, Soome müüdud kogused hõlmasid 8% viina koguekspordist, teiste riikide osakaalud olid alla 5%.

Likööride ekspordis oli esikohal Venemaa, kes hõlmas 58% nende kogumüügist väliturule, Soome, osakaaluga 18%, püsis teisel positsioonil. Läti ja Leetu väljaveetud liköörikogused olid enam-vähem võrdsed ning osakaalud vastavalt 10% ja 9%. Ukrainasse müüdud kogused hõlmasid 4% selle joogi koguekspordist.

Joonis 3

Viina ja likööri ekspordistruktuur riigiti 2007. aastal (% ekspordikogusest)

Kogu kangete alkoholsete jookide grupi olulisimaks välituruks Eesti jaoks oli 2007. aastal Venemaa, hõlmates sellest 72%. Sinna oli suunatud valdav ka osa Eestit läbinud alkoholi transiitvedudest, sest Venemaale veeti suurem osa väliturule müüdud viskist (96%) ja konjakist (82%). Teisel kohal kogu nimetatud tootegrupi koguekspordis oli Läti, kellele kuulus 15% kangete alkoholsete jookide ekspordimahust. Soome ja Leedu osakaalud nende jookide ekspordis olid väiksemad, vastavalt 6% ja 3%.

Tabel 11

Kangete alkoholsete jookide koguseline eksport riigiti 2007. aastal

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)	Osakaal, %
Venemaa	4 286	72
Läti	861	15
Soome	346	6
Leedu	146	3
Teised	278	4
Kokku	5 917	100

Allikas: ESA

Eestis toodetud kangetest alkoholsetest jookidest eksporditakse põhiliselt kahte toodet – viina, mille ekspordimaht ulatus 1,4 mln liitrini ja moodustas 69% kodumaiste kangete alkoholsete jookide ekspordist ning teiseks joogiks oli liköör, mida veeti välja 586 tuh liitrit (osakaal 30% kodumaisest ekspordist). Vähesel määral eksporditi ka džinni (13 tuh l). Kõikide nende jookide müük välisturule oli 2007. aastal oluliselt suurem kui aasta tagasi.

Tabel 12

Eestis toodetud kangete alkoholsete jookide ekspordikogused
2005-2007 (tuh liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2005	2006	2007	07/06 %
Kokku kanged alkohoolsed joogid	1502,8	1430,0	1 999,0	39,8
sh viin	1083,3	932,7	1 400,0	50,1
liköör	406,6	488,2	585,7	20,0
džinn	4,2	9,1	13,3	46,1
viski	8,7	-	-	-

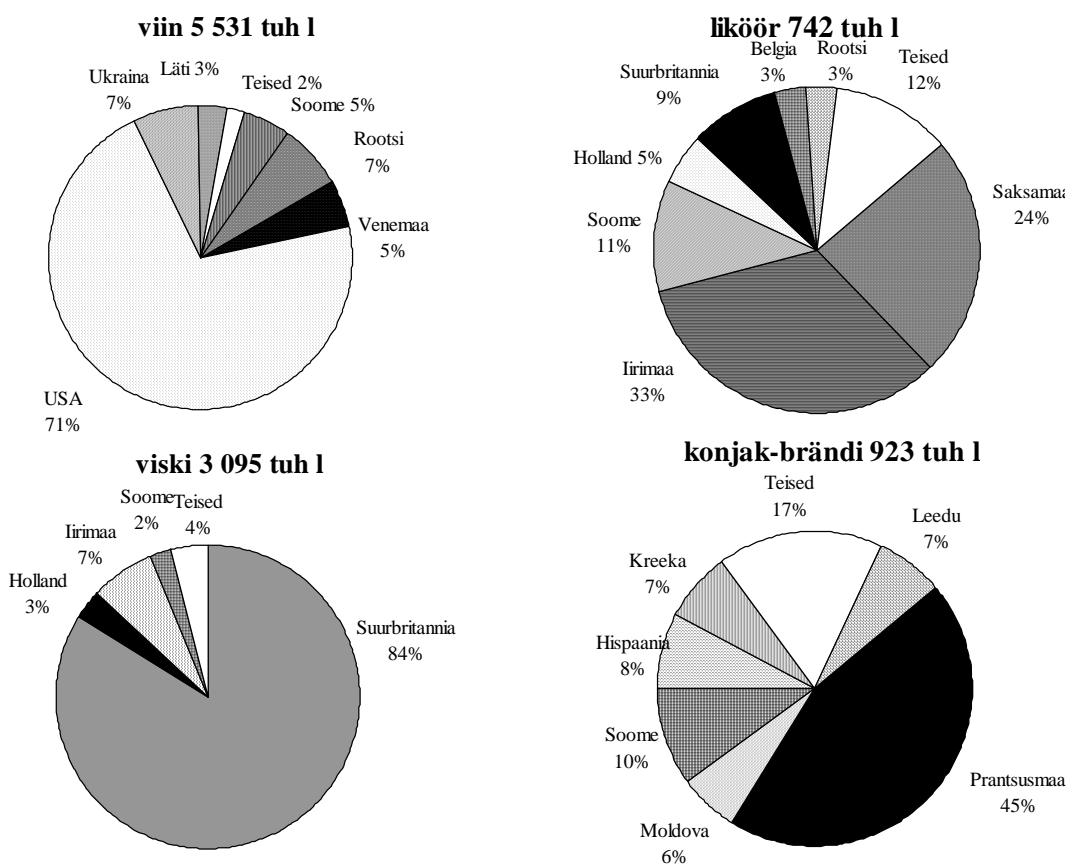
Allikas: EKI

Kangeid alkoholseid jooke **imporditi** Eestisse ESA andmetel 2007. aastal 11 mln liitrit (100%-lise alkoholina). Nende jookide impordistruktuuris püsis esikohal **viin**, hõlmates 51% kogu tootegrupi impordist. Vaatluse all oleval aastal imporditi viina kokku 5531 tuh liitrit (100%-lise alkoholina ehk arvestuslikult 13 827 tuh liitrit 40%-lise alkoholina). Viina sisseveetud kogustes oli jätkuvalt suur osakaal USA viinal, mille maht ulatus 3920 tuh liitrini (100%-lise alkoholina), moodustades 71% kogu viinainpordist. Valdav osa sellest oli suurtes vaatides ja väga kange tööstuse tooraineks kasutatav viin. Ukrainast ja Rootsist toodud viina kogused olid võrdsed, ulatudes 7%-ni sisseostetud viinast. Ka Soome ja Venemaa kogused olid enam-vähem võrdsed ning mõlemast riigist imporditi 5% sisseostetud viinast. Lätist sisseveetud viina osatähtsus selle joogi koguimpordis oli 3%.

Viski, mida osteti sisse 3095 tuh liitrit (100%-lise alkoholina) oli kangete alkoholsete jookide impordistruktuuris teisel kohal. Nagu eespool öeldud, oli viski import suurel määral seotud reekspordiga ning kohalikule turule jäi seda jooki suhteliselt vähe. Nagu varemgi, osteti valdav osa viskist (84%) sisse Suurbritanniast. Tähtsuset teiseks impordiriigiks oli Iirimaa, kelle toodang moodustas 7% joogi koguimpordist ning ülejäänud riikide kogused olid marginaalsed.

ESA andmetel oli 2007. aastal **konjaki-brändi** impordimaht 923 tuh liitrit (100%-lise alkoholina) ning osatähtsus kangete alkoholsete jookide koguimpordis 9%. Nagu varasematel aastatel, oli ka analüüsitaval perioodil suurimaks konjaki-brändi päritoluriigiks Prantsusmaa, kust osteti sisse 45% tootegrupi koguimpordist. Soomest sisseveetud kogused hõlmasid 10% ja Hispaaniast pärit konjakid-brändid moodustasid 8% impordist. Leedu ja Kreeka kogused olid võrdsed, hõlmates 7% joogi sisseostetud kogustest ning Moldova toodang moodustas konjaki-brändi impordis 6%.

Kangete alkoholsete jookide impordistruktuur riigiti
2007. aastal (% impordikogusest)

Tabel 13

Kangete alkoholsete jookide koguseline import riigiti 2007. aastal

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)	Osakaal, %
USA	3 934	36
Suurbritannia	2 951	27
Soome	533	5
Rootsi	526	5
Prantsusmaa	473	4
Iirimaa	472	4
Ukraina	415	4
Teised	1 595	15
Kokku	10 899	100

Allikas: ESA

Liköörid hõlmasid 7% kangete alkoholsete jookide sisseostust ning nende impordis oli esinumbriks Iirimaa, kelle toodang moodustas 1/3 selle joogi impordimahust. Saksamaalt pärines ligi 1/4 sisseveetud likööridest, Soome liköörid moodustasid 11% antud joogi impordist. Teiste riikide osakaalud olid alla 10%.

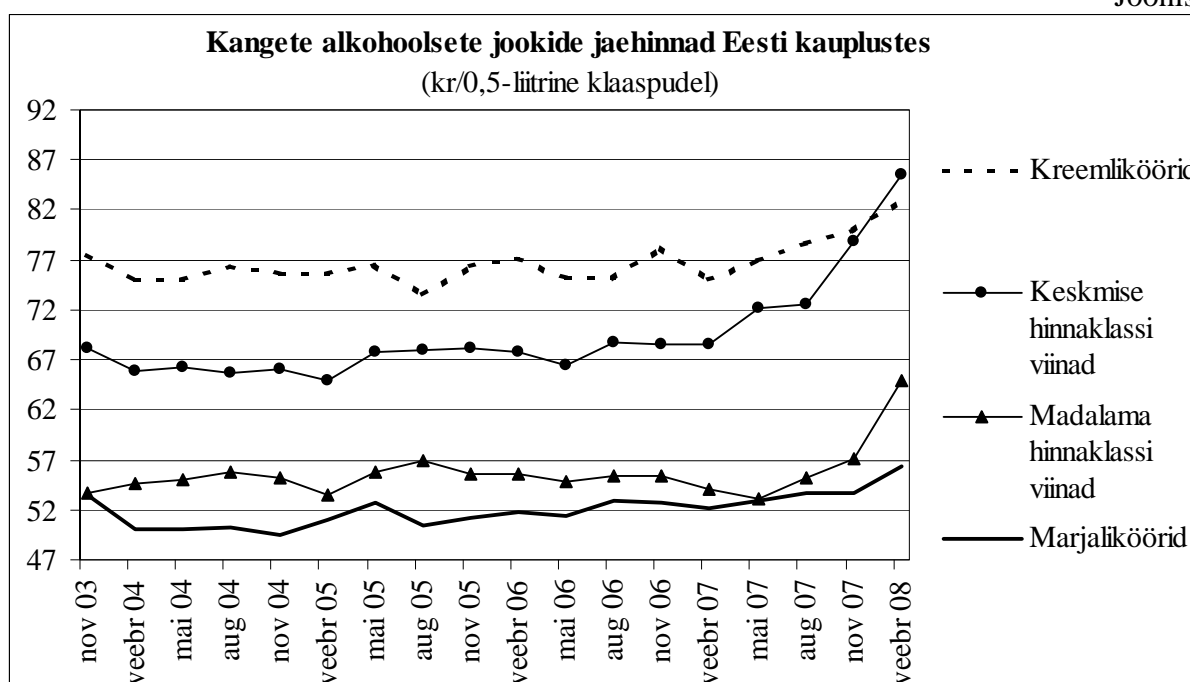
Džinni ja **rummi** impordikogused olid suhteliselt väikesed ning nende osakaalud püsisid eelmiste aastate tasemel, vastavalt 3% ja 2%.

2007. aastal oli viina sisseveo tõttu rohkem kui 1/3 kogu kangete alkoholsete jookide tootegrupi impordi päritolumaaks USA. Tänu viski transiitveole läbi Eesti oli Suurbritannia osatähtsuseks suuremaks impordiriigiks (27%). Teiste riikide osakaalud olid liidrite omadest oluliselt väiksemad - Soome ja Rootsi hõlmasid kumbki 5%, Prantsusmaa, Iirimaa ja Ukraina kõik 4% kangete alkoholsete jookide koguimpordist.

Hinnad

EKI hinnavaatlused näitasid, et 2007. aastal peaaegu kõikide populaarsete kohalike kangete alkoholsete jookide keskmised jaehinnad tõusid 2006. aastaga võrreldes. Erandiks olid enammuudud madalama hinnaklassi **viinad**, mille hinnad aastaga oluliselt ei muutunud ja seda nii Eestis tervikuna kui Tallinnas. Keskmise hinnaklassi viinad kallinesid võrdselt ligi 8% nii Eestis keskmiselt kui Tallinnas. Aastatagusest kallimad olid ka kõrgema hinnaklassi viinad – Eestis tervikuna oli hinnatõus 4,4% ja Tallinnas 3,7%. Kodumaiste viinade keskmine hind, mis on arvatud madalama ja keskmise hinnataseme viinade keskmise hinnana, oli

Joonis 5

Allikas: EKI

2007. aastal 3,8% kõrgem kui aasta tagasi. Seega kallinesid viinad tunduvalt vähem kui toidu-kaubad nimetatud aastal keskmiselt ning ka vähem kui alkohoolsed joogid kokku.

Likööride hinnatõus oli 2007. aastal keskmiselt 2,9%, mis on samuti vähem keskmisest alkohoolsete jookide hinnatõusust. Marjaliköörid kallinesid vaadeldaval aastal nii Eestis keskmiselt kui Tallinnas, vastavalt 1,6% ja 2%. Sealjuures kahe suurima marjalikööride tootjate jaehinnad tõusid enam vähem võrdselt - AS Remedia toodangu 2007. aasta hind tõusis kauplustes keskmiselt 2,8% ja AS Liviko tooted kallinesid 2,0% 2006. aastaga võrreldes. AS Remedia liköörid olid tarbija jaoks endiselt AS Liviko likööridest kallimad. Alates 2004. aastast on Tallinnas kohalikud marjaliköörid olnud odavamad kui Eestis keskmiselt.

Kanged liköörid kallinesid nii Eestis tervikuna kui Tallinnas, vastavalt 4,8% ja 6,3%. Kreemlikööride jaehinnad muutusid suhteliselt vähe, tõustes Eestis keskmiselt 1,6% ja Tallinnas vaid 0,5%.

2007. aastal kallinesid ka **džinnid** – Eestis keskmiselt 5,1%, ja Tallinnas 4,8% võrreldes 2006. aastaga.

Tabel 14

Eesti kangete alkohoolsete jookide keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitriise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga)

	2003	2004	2005	2006	2007	Muutus 2007/ 2006, %
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)	61.34	60.57	61.20	61.60	63.93	3,8
Madalam hinnaklass	53.63	55.18	55.17	55.32	54.84	-0,9
Keskmine hinnaklass	69.05	65.96	67.22	67.87	73.01	7,6
Kõrgem hinnaklass	170.81	148.50	142.96	146.98	153.40	4,4
Liköörid	75.29	72.26	72.96	74.06	76.24	2,9
Marjaliköörid	54.02	50.02	51.46	52.26	53.11	1,6
Kanged liköörid	95.24	91.25	91.94	93.46	97.95	4,8
Kreemliköörid	76.62	75.52	75.48	76.46	77.67	1,6
Džinnid	74.81	70.61	71.79	72.72	76.40	5,1
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)	63.29	60.44	61.65	61.42	64.07	4,3
Madalam hinnaklass	55.05	54.21	55.00	53.95	54.11	0,3
Keskmine hinnaklass	71.52	66.67	68.31	68.89	74.04	7,5
Kõrgem hinnaklass	168.00	147.30	144.04	148.13	153.63	3,7
Liköörid	76.63	71.80	73.50	73.44	75.85	3,3
Marjaliköörid	56.30	49.45	50.95	51.58	52.59	2,0
Kanged liköörid	96.25	90.34	92.63	92.28	98.12	6,3
Kreemliköörid	77.35	75.61	76.93	76.47	76.85	0,5
Džinnid	76.50	72.01	73.33	73.44	76.95	4,8

Allikas: EKI

Eesti Konjunktuuriinstituudi rahvusvaheliste hinnavaatluste kohaselt olid Tallinnas populaarsemad kohalikud viinabrändid kallimad kui teiste Balti riikide pealinnades, Bratislavas ja Berliinis. Eesti pealinnas olid viinade hinnad samas tunduvalt madalamad kui Varssavis, Prahas ja Budapestis. Tallinna hindadest oluliselt kõrgemad olid ka kõrgete maksudega Põhja-Jamaade ja Hollandi viina hinnad.

2008. aastal tõusevad aktsiiside järsu tõusu tõttu kõikide kangete alkoholsete jookide jae-hinnad. Eesootav hinnatõus tuleb viimaste aastate suurim.

Tabel 15

Viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2007. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kroonides)

Pealinn	märts 2007	juuni 2007	sept. 2007	detsember 2007
Kohalik viin 38-40%, 0,7-0,75 l klaaspudel				
Tallinn	89.43	88.29	92.68	92.68
Riia	56.99	56.77	57.22	59.89
Vilnius	79.89	81.52	85.15	84.81
Varssavi	98.88	119.25	103.04	114.12
Praha	88.02	82.80	83.90	100.06
Bratislava	77.30	76.13	81.02	77.80
Budapest	122.67	121.21	132.24	127.21
Helsingi*	232.51	202.00	202.00	202.00
Berliin	75.47	75.47	78.08	80.42
Amsterdam	242.52	-	242.52	234.54
Stockholm*	325.48	321.30	320.27	331.95
Absolut vodka 40%, maitsestatamata, 0,7 l klaaspudel				
Tallinn	232.33	237.00	229.00	237.00
Riia	226.64	315.25	317.25	376.25
Vilnius	185.57	190.05	190.05	182.58
Praha	197.61	195.44	201.77	208.10
Bratislava	203.05	204.85	206.93	204.78
Helsingi*	252.22	253.32	253.32	253.32
Berliin	198.56	205.86	205.86	200.64
Amsterdam	250.19	-	250.19	242.37
Stockholm*	389.89	388.24	386.99	386.99

* alkoholi kauplustes

Allikas: EKI

Tarbimine

Kangete alkoholsete jookide siseturumaht saavutas 2007. aastal viimaste aastate rekordtaseme - 22,4 mln liitrit, millest 16,3 mln liitrit oli viin. Kusjuures kogu siseturumüügist arvestati maha viina kogused, mille kaubandus varus aasta lõpus enne uute aktsiisimäärade

kehtimahakkamist ladudesse ning mille maht oli hinnanguliselt 1,5 mln liitrit. Kogu kangete alkoholsete jookide siseturumüügi kasv oli möödunud aastal 11%, viina müük suurenes rohkem kui 1/5 võrra. Märkimisväärse kasvu taga on osaliselt maksumärkidest tekkinud positiivne efekt statistikas – osa varem statistika poolt kajastamata, aga turul ringelnud jookide kogused on nüüd turul legaalselt ja statistikas arvesse võetud. Viina toodeti Eestis 7% enam kui siseturul müüdi, kuid tervikuna toodeti kangeid alkoholseid jooke 6% vähem kui müüdi.

Kangeid alkoholseid jooke (tootele märgitud alkoholi sisaldusega) tarbiti Eestis 2007. aastal 14,3 liitrit elaniku kohta, sellest 11,2 liitrit moodustas viin. Tervikuna tarbiti kangeid alkoholseid jooke 13% rohkem kui aasta tagasi ja viina tarbimine suurenes 22% mullusega võrreldes. Tarbimise kasvule on kaasa aidanud elanike sisetulekute kasv ning samaaegselt sellest kasvust väiksem viina hinnatõus ning kangeid alkoholist segatud jookide populaarsuse tõus. Kui nimetatud tarbimiskogusest võtta maha välituristide tarbimine Eestis, siis iga Eesti elaniku kohta tarbiti 2007. aastal 13,9 liitrit kangeid alkoholseid jooke, millest 10,9 l oli viin.

Tabel 16

Kangete alkoholsete jookide* tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase

	2003	2004	2005	2006	2007	2007/2006, %
Tootmine, mln liitrit	16,6	18,7	15,7	16,6	21,1	26,7
Eksport,**** mln liitrit	5,1	5,5	4,1	3,5	15,5	...
Import, ****mln liitrit	3,2	5,5	7,1	7,1	18,3	...
Saldo aasta lõpus**	...	...	...	...	1,5	...
Müük siseturul, mln liitrit	14,7	18,7	18,7	20,2	22,4	10,8
Turistide kaasaostud, mln liitrit	3,0	6,1	5,2	5,4	4,7	-13,0
Legaalne tarbimine,*** mln liitrit	11,7	12,6	13,5	14,8	17,7	19,4
Illegaalne tarbimine mln liitrit	3,5	2,6	2,4	2,1	1,5	-30,9
Tarbimine,*** mln liitrit	15,2	15,2	15,9	16,9	19,2	13,1
Turistide tarbimine Eestis, mln liitrit	...	...	...	0,38	0,59	55,3
Müük ja tarbimine ühe elaniku kohta, liitrites						
Müük siseturul el. kohta, liitrit	10,8	13,8	13,9	15,0	16,7	11,0
Turistide kaasaostud el. kohta, liitrit	2,2	4,5	3,9	4,0	3,5	-12,8
Legaalne tarbimine, l el. kohta	8,6	9,3	10,0	11,0	13,2	19,7
Illegaalne tarbimine (salaviin), liitrit el. kohta	2,6	1,9	1,8	1,6	1,1	-30,8
Tarbimine,*** liitrit el. kohta	11,2	11,2	11,8	12,6	14,3	13,4
Turistide tarbimine Eestis, l el. kohta	...	....	...	0,29	0,44	51,7
Isevarustuse tase (%)	113	100	84	82	94	12%-punkti
Elanike arv, mln inimest	1,356	1,351	1,346	1,344	1,341	

* tootele märgitud alkoholi sisaldusega

** 2008. a jaanuarikuu aktsiisi alusel arvestatud jääk, mis liidetakse 2008.a siseturumüügile juurde

*** sh turistide Eestis tarbimine, kuid v.a turistide kaasaostud

**** 2007.a andmed ei ole andmete kogumismetoodika muutuse tõttu võrreldavad varasemate perioodidega

Allikad: ESA, EK1

Tabel 17

Viina* tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase
(sisaldub kangete alk. jookide numbrites)

	2003	2004	2005	2006	2007	07/06, %
Tootmine, mln liitrit	14,2	15,3	12,4	13,5	17,5	29,9
Eksport,**** mln liitrit	4,3	3,8	2,8	2,2	3,9	...
Import, ****mln liitrit	0,5	1,3	2,2	2,2	4,2	...
Saldo aasta lõpus**	...	...	...	...	1,5	...
Müük siseturul, mln liitrit	10,4	12,8	11,8	13,5	16,3	20,9
Turistide kaasaostud, mln liitrit	1,8	4,6	3,1	3,2	2,7	-15,6
Legaalne tarbimine,*** mln liitrit	8,6	8,2	8,7	10,3	13,6	32,3
Illegaalne tarbimine, mln liitrit	3,5	2,6	2,4	2,1	1,5	-30,9
Tarbimine,*** mln liitrit	12,1	10,8	11,1	12,3	15,1	21,5
Turistide tarbimine Eestis, mln liitrit	...	...	...	0,25	0,36	44,0
Müük ja tarbimine ühe elaniku kohta, liitrites						
Müük siseturul el. kohta, liitrit	7,7	9,5	8,8	10,0	12,1	21,2
Turistide kaasaostud el. kohta, liitrit	1,3	3,4	2,3	2,4	2,0	-15,4
Legaalne tarbimine, liitrit el. kohta	6,4	6,1	6,5	7,6	10,1	32,6
Illegaalne tarbimine (salaviin), liitrit elaniku kohta	2,6	1,9	1,8	1,6	1,1	-30,8
Tarbimine*** el. kohta, liitrit	9,0	8,0	8,3	9,2	11,2	21,7
Turistide tarbimine Eestis, l el. kohta	...	...	...	0,19	0,27	42,1
Isevarustuse tase (%)	137	120	105	100	107	7%-punkti
Elanike arv, mln in.	1,356	1,351	1,346	1,344	1,341	

* tootele märgitud alkoholi sisaldusega

** 2008. a jaanuarikuu aktsiisi alusel arvestatud jääk, mis liidetakse 2008.a siseturumüügile juurde

*** sh turistide Eestis tarbimine, kuid v.a turistide kaasaostud

**** 2007.a andmed ei ole andmete kogumismetoodika muutuse tõttu võrreldavad varasemate perioodidega

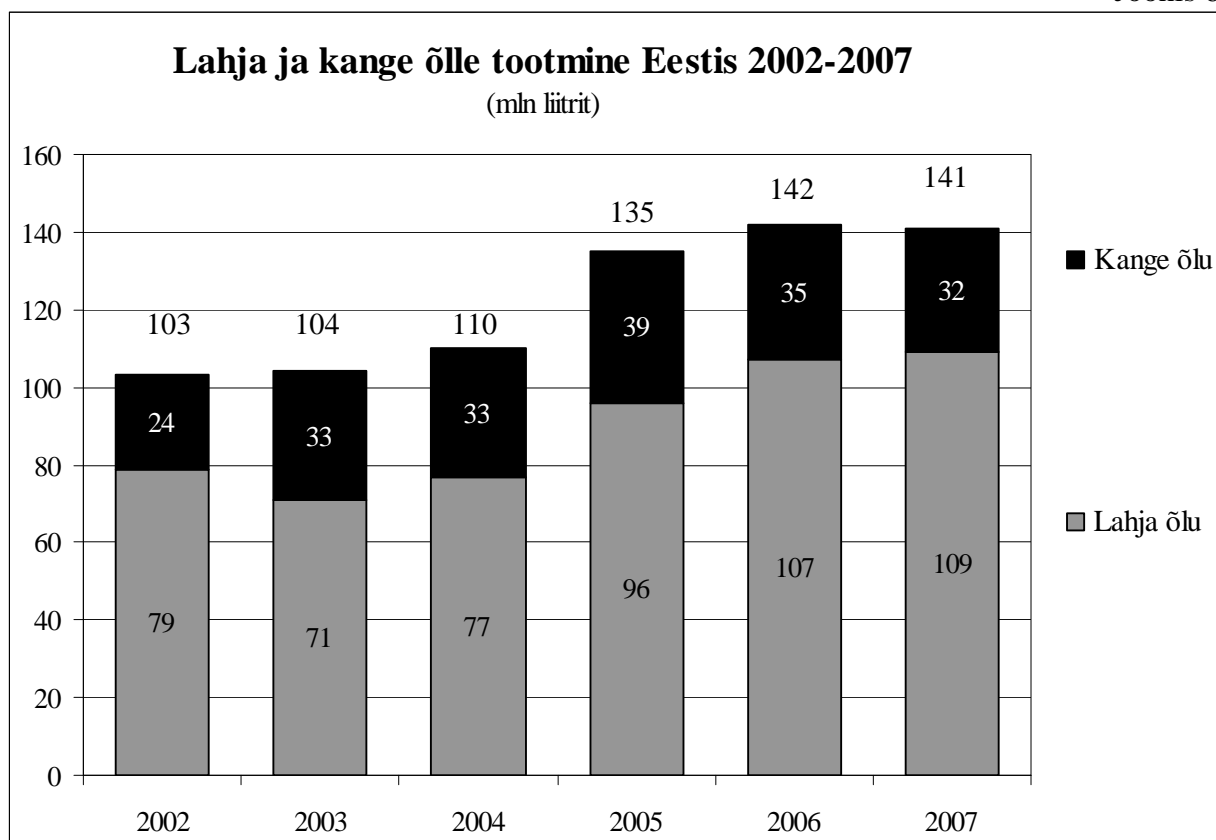
Allikad: ESA, EKI

ÕLU

Tootmine

Aastaid kestnud õlletoodangu mahu kasv 2007. aastal Eestis pidurdus. ESA andmetel toodeti 2007. aastal Eestis õlut 141 mln liitrit, mis oli praktiliselt samas mahus võrreldes 2006. aastaga. Mõningal määral muutus õlletoodangu struktuur, sest lahja õlle toodang suurenes, kange õlle toodang vähenes eelmise aastaga võrreldes. Lahja õlle (alk. sisaldus alla 6%) osakaal kogutoodangus suurenes 77%-ni (2006.a 75%) ning kange õlu (alk. sisaldus üle 6%) moodustas 23% kogutoodangust (2006.a 25%). Õlletootjate andmetel vähenes 2007. aastal Eesti õlle müük kohalikule turule 1,1%, kusjuures lahjade õlled müük siseturule suurenes 2% ja kangete õlled müük vähenes 6,5%. Müügilanguse põhjustasid AS Saku Õlletehase ja ka väiksemate tootjate kahanenud müügi kogused. Vaatamata sellele, et vaadeldaval perioodil toimus õlle ekspordi kasv mullusega võrreldes (+16%), valdav osa kodumaisest õlletoodangust realiseeriti jätkuvalt Eesti turul (2007.a 83%; 2006.a 84%).

Joonis 6

Allikas: EKI (hinnanguline)

Suurimateks õlletootjateks Eestis olid jätkuvalt AS Saku Õlletehas ja AS A. Le Coq ning nende summeeritud osatähtsus tootmises ei ole oluliselt muutunud eelneva aastaga võrreldes (2007.a 91%; 2006.a 90%). AS Saku Õlletehase toodangu mahud möödunud aastal vähenesid,

AS A. Le Coqil suurenesid ning sellega nõrgenes veidi AS Saku Õlletehase liidripositsioon õlleturul.

Väliskaubandus

Väliskaubandusandmete kogumise metoodika muutus õllesektorit seni ei puuduta, sest eksportijateks on vaid Eesti ettevõtted. Seega on õlle puhul 2007. aasta andmed eelmiste perioodidega võrreldavad.

Õlut nii eksporditi kui ka imporditi 2007. aastal 150 mln krooni eest. Seega oli õlle väliskaubandusbilanssi tasakaalus, varasematel aastatel oli saldo aga positiivne. Analüüsitaval perioodil suurenes õlle ekspordikäive 22,5% 2006. aastaga võrreldes, mille põhjuseks olid nii suuremad väljaveetud kogused (+16%) kui ka keskmiselt 6% kõrgemad ekspordihinnad.

Tabel 18

Õlle rahaline kogueksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	07/06 +/- %
Eksport	5.68	5.83	6.18	131,5	122,6	150,1	22,5
Import	8.46	8.29	8.98	114,2	113,1	149,6	32,4

Allikas: ESA

Tabel 19

Õlletoodang, põhieksporti ja -impordi kogused 2005-2007 (tuh liitrit)

	2005	2006	2007	2007/2006, %
Toodang	135 210	141 795	141 369	-0,3
Eksport	23 144	21 019	24 297	15,6
Import	13 486	13 644	16 672	22,2

Allikas: ESA

Tabel 20

Õlle koguseline eksport riigiti 2006.-2007.aastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Läti	8 842	11 311	27,9	42	47
Leedu	8 170	8 228	0,7	39	34
Soome	3388	4 258	25,7	16	17
Teised	619	500	-19,4	3	2
Kokku	21 019	24 297	15,6	100	100

Allikas: ESA

Põhilisteks Eesti õlle eksporditurgudeks olid endiselt Läti ja Leedu ning naaberriikidesse müüdü kogused moodustasid 81% õlleekspordist. Osatähtsusest kolmandaks sihtriigiks, kuhu müüdi Eesti õlut, oli Soome ning sinna väljaveetud kogused hõlmasid 17% õlle kogu ekspordist. Läti viidud kogused olid rohkem kui 1/4 võrra suuremad kui aasta tagasi, samal ajal Leetu müüdü kogused ei ole aastaga oluliselt muutunud. Soome eksporditud õllemahud olid 1/4 võrra suuremad kui aasta tagasi.

ESA andmetel oli õlle impordikäive ligi 1/3 võrra suurem kui 2006. aastal ja impordikogused suurenesid 22%. Soome, osakaaluga 52%, oli endiselt olulisimaks õlle importijaks. Venemaa ja Läti hõlmasid võrdselt 10% õlle sisseveost, kusjuures Venemaa kogused suurenesid aastaga 18% ja Lätist toodud kogused olid 28% väiksemad kui aasta tagasi. Hollandist sisseostetud õlle kogused veidi suurenesid ja hõlmasid 5% õlle impordimahust. Saksamaalt imporditud kogused olid 14% suuremad kui eelneval aastal ja moodustasid 4% õlle koguimpordist. Leedu ja Ukraina osakaalud olid võrdsed (3%), kusjuures Leedu kogused kasvasid ligi kolm korda ja Ukraina kogused vähenesid 17%.

Tabel 21

Õlle koguseline import riigiti 2006-2007. aastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Soome	5 433	8 715	60,4	40	52
Venemaa	1 472	1 743	18,4	11	10
Läti	2 190	1 578	-28,0	16	10
Holland	834	850	1,9	6	5
Saksamaa	558	640	14,7	4	4
Leedu	198	562	183,4	1	3
Ukraina	579	483	-16,5	4	3
Teised	2 380	2 101	-11,8	18	13
	13 644	16 672	22,2	100	100

Allikas: ESA

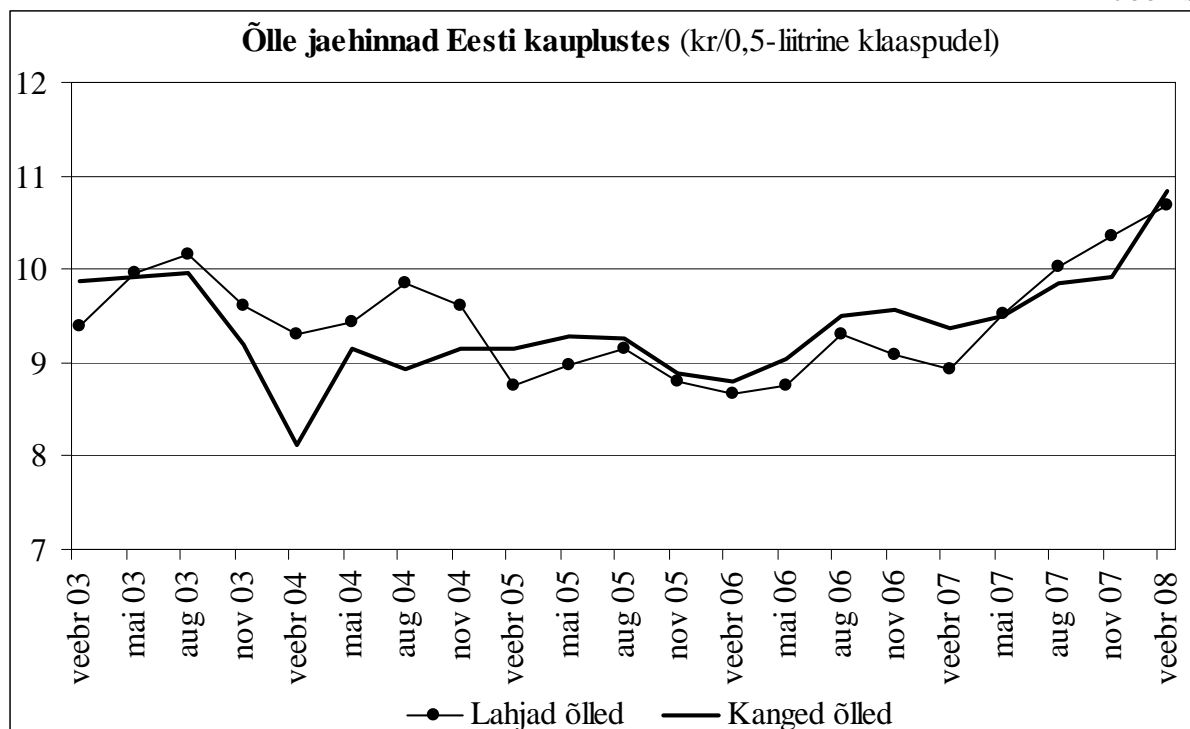
Hinnad

Peale kolmel viimasel aastal üsna stabiilselt püsinud kodumaise õlle hinda, hakkas 2007. aastal see vähehaaval tõusma. Hinnatõus toimus kogu aasta vältel ning aasta keskmisena ületas keskmine hind aastatagust taset 6,6%-ga ehk veidi enam kui alkoholsetel jookidel keskmiselt, kuid vähem kui keskmine toidukaupade hinnatõus. Lahja õlu kallines kauplustes kiiremini kui kange, vastavalt 8,6% ja 4,7% aastas. Tallinna kauplustes olid keskmised õlle jae-hinnad 9,3% kõrgemad kui eelmisel aastal. Ka pealinnas toimus õlle kallinemine kogu aasta vältel ning aastaga kallinesid lahjad õlled 11,7% ja kanged õlled 7%. Kiirema hinnatõusu

tõttu oli Tallinna kauplustes 2007. aastal õlu keskmiselt 1% kallim kui Eestis keskmiselt. Aasta tagasi oli olukord vastupidine ning Tallinna hinnad olid 1,5% madalamad kui Eestis tervikuna.

2008. aastal õlle hind tarbijate jaoks tõuseb oluliselt. Selleks on kaks põhjust: 1) aktsiiside tõus aasta alguses ja suvel; 2) maailmaturul toimunud teravilja hinnatõusu tõttu kallinenud linnased.

Joonis 7

Allikas: EKI

Tabel 22

Eesti õlle keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise üksiku klaaspudeli hind kroonides koos taara hinna ja käibemaksuga)

	2003	2004	2005	2006	2007	Muutus 2007/ 2006, %
Eestis keskmiselt	9.75	9.19	9.03	9.09	9.69	6,6
Lahja õlu <6%	9.77	9.55	8.92	8.95	9.72	8,6
Kange õlu >6%	9.74	8.84	9.14	9.23	9.66	4,7
Tallinnas keskmiselt	9.93	9.14	9.03	8.95	9.78	9,3
Lahja õlu <6%	9.90	9.42	9.10	8.88	9.92	11,7
Kange õlu >6%	9.96	8.86	8.97	9.02	9.65	7,0

Allikas: EKI

2007. aasta detsembrikuu EKI rahvusvahelised hinnavaatlused näitasid, et populaarsemate kohalike **õllede** keskmine hind Tallinna supermarketites püsis kõrgem kui suuremas osas vaatluse all olevates pealinnades, jäädes alla vaid Helsingi ja Stockholmi hinnatasemele.

Tabel 23

Õlle hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2007. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kr)

Pealinn	Kohalik hele õlu, 4,3-4,7%, 0,5 l üksik klaaspudel koos taara hinnaga			
	märts 2007	juuni 2007	sept 2007	dets 2007
Tallinn	10.78	10.70	11.37	11.43
Riia	7.79	8.46	8.91	9.57
Vilnius	7.66	7.66	8.11	7.66
Varssavi	8.81	8.17	8.73	10.02
Praha	6.96	6.18	6.87	6.68
Bratislava	6.58	6.32	6.38	6.48
Budapest	7.35	7.83	8.13	7.56
Helsingi	27.64	27.38	29.37	29.16
Berliin	10.80	10.80	10.95	10.98
Amsterdam	10.43	-	10.64	11.04
Stockholm	15.09	14.89	14.85	14.85

Allikas: EKI

Tarbimine

ESA andmetel ja EKI hinnangul oli 2007. aastal õlle siseturumaht Eestis praktiliselt sama mis 2006. aastal - 134 mln liitrit. Kuna EKI uuringute järgi viisid turistid Eestist kaasa mullusest 1/5 võrra vähem õlut, siis suurenes tarbimine Eestis 115 mln liitrit 119 mln liitrile. Turistide kohapeal õlle tarbimine suurenes EKI hinnangul aastaga 5%. Kui see Eesti tarbimisest maha arvata, siis võib öelda, et eestimaalased tarbisid 2007. aastal õlut 108 mln liitrit ehk 80,7 liitrit ühe elaniku kohta. Seda oli 3% enam kui aasta tagasi.

Õlle isevarustuse tase oli 106% ehk Eestis toodeti õlut rohkem kui tarbiti.

Tabel 24

Õlle* tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase

	2003	2004	2005	2006	2007	07/06, %
Tootmine, mln liitrit	103,7	109,7	135,2	141,8	141,4	-0,3
Eksport, mln liitrit	23,5	26,9	23,1	21,0	24,3	15,7
Import, mln liitrit	15,8	27,0	13,5	13,6	16,7	22,8
Müük siseturul, mln liitrit	96,0	109,8	125,6	134,4	133,8	-0,4
Turistide kaasaostud, mln liitrit	11,7	25,0	23,0	19,0	15,0	-21,1
Tarbimine,** mln liitrit	84,3	84,8	102,6	115,4	118,8	2,9
Turistide tarbimine Eestis, mln l	...	...	...	10,1	10,6	5,0
Müük ja tarbimine ühe elaniku kohta, liitrites						
Müük siseturul el. kohta, liitrit	70,8	81,3	93,2	100,0	99,8	-0,2
Turistide kaasaostud, liitrit elaniku kohta	8,6	18,5	17,1	14,1	11,2	-20,9
Tarbimine,** liitrit el. kohta	62,2	62,8	76,2	85,9	88,6	3,2
Turistide tarbimine Eestis, l el. kohta	...	...	...	7,5	7,9	5,3
Isevarustuse tase (%)	108	100	108	106	106	0%-punkti
Elanike arv, mln in.	1,356	1,351	1,346	1,344	1,341	

* tootele märgitud alkoholi sisaldusega

** v.a turistide kauplustest kaasaostud

***muutuse arvutuse aluseks on andmed tuh liitrites

Allikad: ESA, EKI

4. LAHJAD ALKOHOLSED JOOGID

Tootmine

Lahjade alkohoolsete jookide gruppi on koondatud lahjad segatud piiritusjoogid (long drink jms) ja kääritatud joogid (sh siidrid, puuvilja- ja marjaveinid). Kuna puuvilja- ja marjaveinide tootmise osas on ESA oma valimit täiendanud, siis kasutame alates 2006. aastast tootmismahtude analüüsimisel ESA andmeid.

Eestis jätkub lahjade segatud piiritusjookide populaarsuse kiire kasv, need pakuvad konkurentsi nii kääritatud jookidele kui õllele. 2007. aastal toodeti Eestis 22 mln liitrit lahjasid segatud piiritusjooke, seda oli 22% enam kui aasta tagasi. Enam-vähem samas mahus vähenes aga kääritatud lahjade jookide tootmismahut. Kuna kolmandiku võrra vähenes ka eestimaiste puuvilja- ja marjaveinide toodang, siis vähenes ka kogu lahjade alkohoolsete jookide tootmismahut võrreldes eelmise aastaga (-3,2%). ESA andmetel toodeti Eestis 2007. aastal kokku 40,2 mln liitrit lahjasid alkohoolseid jooke.

Tabel 25

Lahjade alkohoolsete jookide toodang 2005-2007 (mln liitrit)

	2005	2006	2007	07/06, %
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	32,5*	41,51	40,18	-3,2
sh lahjad segatud piiritusjoogid	14,00	17,98	21,95	22,0
kääritatud joogid	18,50	23,53	18,23	-22,5
sh siider	9,30	15,23	12,83	-15,8
puuvilja- ja marjaveinid (ESA)	4,30	8,3**	5,40	-34,9
(EKI)	9,20	7,79	5,12	-34,3

* arvestatud on EKI hinnanguid

** ESA andmed korjereitud

Allikas: ESA, EKI

ESA andmetel toodeti Eestis 2007. aastal 22,0 mln liitrit **lahjasid segatud piiritusjooke**, mida oli 22% rohkem eelneva aastaga võrreldes. Tootmismahutude kasvu põhjuseks oli nii sise- kui välisturu suurem nõudlus. 2007. aastal suurenes nii Eesti elanike lahjade segatud piiritusjookide tarbimine kui ka kohapeal turistidepoolne tarbimine. Eestis toodetud lahjadest segatud piiritusjookidest müüdi suurem osa (81%) siseturule, sama oli ka 2006. aastal.

Lahjade segatud piiritusjookide suurimaks tootjaks oli endiselt AS A. Le Coq, kelle toodang 2007. aastal suurenes. Teisel positsioonil püsis AS Saku Õlletehas, kelle nii tootmine kui müük kohalikule turule olid langustrendil. AS Viru Joogid suurendas küll lahjade segatud piiritusjookide tootmist, kuid tema osatähtsus jäi endiselt väikseks. Antud jookide tootmist alustas AS Liiwi Heliis, kuid ka selle ettevõtte kogused olid teistega võrreldes veel väikesed.

Siidreid toodeti Eestis 2007. aastal 12,8 mln liitrit ning seda oli 16% vähem aastatagusega võrreldes. Tootmismahutude languse põhjustas nii sise- kui välisturu väiksem nõudlus. Tootja-

te andmetel vähenes siidri müük kohalikule turule 7,4% ja välisturule ligi 1/4 võrra (tabel 30). 2007. aastal müüdi Eesti siidritoodangust kohalikul turul 55%, mida oli 5%-punkti rohkem kui aasta tagasi.

2007. aastal jäi Eesti siidritootmise liidri AS A. Le Coqi siidri tootmismahd varasemale tasemele ning kuna üldine siidri tootmismahd vähenes, siis sellega parandas ettevõtte oma positsiooni kohalikul siidriturul. AS Saku Õlletehas püsis siidritootjate seas teisel positsioonil, kuid ettevõtte toodangu maht kahanes eelmise aastaga võrreldes. Kahe suurema tootja summeeritud osakaal Eesti siidritoodangus oli 2007. aastal 77% (2006.a 77%). AS Viru Joogid siidritoodang kasvas ning turupositsioon paranes. AS Põltsamaa Felix lõpetas vaadeldaval aastal siidritootmise.

Puuvilja- ja marjaveine toodeti ESA andmetel 2007. aastal Eestis kokku 5,4 mln liitrit, mida oli 35% vähem kui eelneval aastal (2006.a 8,3 mln l). Endiselt toodetakse Eestis nii naturaalseid kui kangendatud marjaveine ning nende tootmise proportsioonid ei ole aastaga oluliselt muutunud. Mõlemal võrdlusaastal oli peaaegu kogu Eestis toodetud vein (2007.a 97%; 2006.a 98%) kääritamismeetodil saadud naturaalne vein ning ülejäänud olid kangendatud veinid. 2007. aastal vähenes märgatavalt mõlema veinitüübi tootmine - naturaalseid veine toodeti 35,5% vähem ja kangendatud veinide tootmine oli 23% aastatagusest väiksem.

Eesti suurimaks naturaalse veini tootjaks oli AS Linda Nektar, kus toodeti üle poole Eestis toodetud puuvilja- ja marjaveinidest. Liidrile järgnes AS Valtu Vein, kelle toodangu maht oli tõusutrendil. AS Põltsamaa Felix oli tootjate pingereas kolmandaks, kuid ettevõtte toodangu maht langes oluliselt.

Suuremateks kangendatud veinide tootjateks olid AS Võhu Vein ja AS Valtu Vein. Väiksemates kogustes tootis kangendatud veine ka AS Liiwi Heliis.

Eestis toodetakse kahte tüüpi naturaalseid veine – lauaveine ja siidritootmises toorainena kasutatavaid veine. Kuna 2007. aastal oli siidritoodang Eestis väiksem kui 2006. aastal, vähenes ka siidri tooraineks kasutatavate veinide tootmine (-22%), samas nende osakaal kogu veinitootmises oli analüüsitaval aastal suurem kui mullu (2007.a 85%; 2006.a 65%). Suurimaks siidri toorainena kasutatavate veinide tootjaks Eestis oli endiselt AS Linda Nektar, kuid tema toodangu maht vähenes. Seevastu AS Valtu Vein suurendas siidri tootmiseks kasutatavate veinide tootmist.

Väliskaubandus

ESA väliskaubandusstatistika kogumismetoodika muutus puudutas ka lahjade alkoholsete jookide andmeid. Seega osa 2007. aasta ekspordist ja impordist moodustas välisfirmade transiit, osa Eesti ettevõtete eksport ja import, mistõttu möödunud aasta andmed ei ole varasemaga võrreldavad.

2007. aastal ulatus lahjade alkoholsete jookide koguekspordikäive 165 mln kroonini ja koguimpordikäive oli 291 mln krooni. Seega püsis nende jookide väliskaubakäibe saldo negatiiv-

sena. Üle poole (52%) antud tootegrupi ekspordikäibest saadi segatud piiritusjookide, 32% siidri ja 16% muude lahjade alkoholsete jookide ekspordist.

Lahjade alkoholsete jookide koguseline eksport oli 21 mln liitrit, kusjuures segatud piiritusjooke ja kääritatud jooke viidi välisurule enam-vähem võrdsetes kogustes.

Tabel 26

Lahjade alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007

	Hind, kr/l			Käive, mln kr		
	2005	2006	2007*	2005	2006	2007*
Eksport						
Kokku	5.86	6.99	7.87	96,9	132,2	164,9
sh segatud piiritusjoogid	4.98	8.53	8.58	40,1	45,2	85,9
kääritatud joogid	6.69	6.39	7.22	56,8	87,0	79,0
sh siider	7.18	7.53	7.00	39,5	64,5	53,2
Import						
Kokku	10.92	11.82	11.22	242,7	265,3	290,9
sh segatud piiritusjoogid	9.91	11.29	10.52	135,5	162,3	195,5
kääritatud joogid	12,52	12,76	13,00	107,2	103,0	95,4
sh siider	12.37	12.34	13.65	44,1	41,6	37,5

*koguekspordi ja -impordi andmed, varem põhieksporti ja -impordi andmed

Allikas: ESA

Tabel 27

Lahjade alkoholsete jookide koguekspordi- ja -impordikogused 2005-2007 (tuh liitrit)

	2005	2006	2007*
Eksport			
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	16 544	18 915	20 956
sh segatud piiritusjoogid	8 049	5 291	10 014
kääritatud joogid	8 495	13 624	10 942
sh siider	5 495	8 625	7 601
Import			
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	22 235	22 449	25 922
sh segatud piiritusjoogid	13 671	14 379	18 586
kääritatud joogid	8 564	8 070	7 337
sh siider	3 564	3 370	2 749

*koguekspordi ja -impordi andmed, varem põhieksporti ja -impordi andmed

Allikas: ESA

Lahjade segatud piiritusjookide kaubavahetus saldo oli negatiivne, kuna ekspordikäive, ulatudes 2007. aastal 86 mln kroonini, oli üle 2 korda väiksem kui impordikäive. Suurem osa

Eestist väljaveetud segatud piiritusjookidest müüdi jätkuvalt Leetu ja Lätti ning nende riikide summeeritud osakaal ekspordikäibes oli 69%. Venemaale väljaveetud kogused moodustasid 1/5 kogu lahjade segatud piiritusjookide ekspordist. Soome ja Ukraina osakaalud olid oluliselt väiksemad, vastavalt 6% ja 4%.

Tabel 28

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline kogueksport riigiti 2007. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Läti	4 202	42
Leedu	2 723	27
Venemaa	2 058	21
Soome	573	6
Ukraina	412	4
Teised	47	0
Kokku	10 014	100

Allikas: ESA

Kääritatud jookide ekspordist teeniti 2007. aastal 79 mln krooni. Sellest enamuse (67%) moodustas siidri väljamüügikäive. Kääritatud jookide koguseline eksport oli 11 mln liitrit, millest hinnanguliselt 6,5 mln (tabel 28) oli Eesti ettevõtete toodang. Suurema osa (69%) kääritatud jookide ekspordikogusest moodustas siider. 2007. aastal müüdi valdav osa (96%) eksporditud kääritatud jookidest teistesse Balti riikidesse. Leetu müüdü kogused hõlmasid 73% antud tootegrupi ekspordist ja Lätti väljaveetud kogused moodustasid kääritatud jookide ekspordimahust 23%. Soome osatähtsus antud jookide ekspordis ulatus vaadeldaval aastal vaid 3%-ni.

Tabel 29

Kääritatud jookide koguseline kogueksport riigiti 2007. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Leedu	8 040	73
Läti	2 508	23
Soome	336	3
Teised	58	1
Kokku	10 942	100

Allikas: ESA

Eestis tegutsevate lahjade alkoholsete jookide tootjate andmetel moodustas 51% selle tootegrupi kogueksporti kogusest **Eesti ettevõtete eksport** (tabel 30). Tootegrupi kohta keskmiselt oli see küll aastatagusest väiksem, kuid lahjade segatud piiritusjookide osas rohkem kui 1/4 võrra suurem. Varasemast vähem ekspordisid Eesti ettevõtted siidreid ning puuvilja- ja marjaveine.

Tabel 30

Eestis toodetud lahjade alkoholsete jookide ekspordikogused
2005-2007 (tuh liitrit)

	2005	2006	2007	07/06, +/- %
Eksport				
Kokku lahjad alkoholised joogid	9 720	12 729	10 668	-16,2
sh segatud piiritusjoogid	3 569	3 432	4 156	21,1
kääritatud joogid	6 151	9 297	6 512	-30,0
sh siider	2 399	7 561	5 720	-24,3

Allikas: EKI

2007. aastal oli lahjade alkoholsete jookide impordikäive Eestis 291 mln krooni. Kokku imporditi sel perioodil Eestisse 26,0 mln liitrit lahjasid alkoholseid jooke, sealjuures segatud piiritusjooke 2,5 korda rohkem kui kääritatud jooke. Märkatava osa (40%) sisseveetud kääritatud jookide kogustest moodustas siider.

Lahjasid segatud piiritusjooke imporditi Eestisse analüüsitaval perioodil 18,6 mln liitrit 195,5 mln krooni eest. Soome ja Leedu toodang hõlmas poole nende jookide koguimpordist. Teiste riikide osakaalud olid oluliselt väiksemad – Prantsusmaalt pärinevate toodete osakaal oli 8% segatud piiritusjookide impordist, Saksamaa ja Rootsi osakaalud olid võrdsed 7% antud jookide impordist.

Tabel 31

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline import riigiti 2007. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Soome	5 621	30
Leedu	3 807	20
Prantsusmaa	1 398	8
Saksamaa	1 344	7
Rootsi	1 303	7
Teised	5 112	28
Kokku	18 586	100

Allikas: ESA

Kääritatud jooke veeti sisse vaadeldaval perioodil 7 mln liitrit 95 mln krooni eest. Sealhulgas oli siidreid 2,7 mln liitrit müügikäibega 37,5 mln krooni. Suurem osa kääritatud jookide impordist (62%) pärines endiselt Soomest. Saksamaa ja Leedu osakaalud olid võrdselt 9% nende jookide impordist. Rootsist sisseveetud kogused moodustasid 7% ja Belgia toodang 5% kääritatud jookide impordist. Teiste riikide osakaalud olid alla 5%.

Tabel 32

Kääritatud jookide koguseline import riigiti 2007. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Soome	4 565	62
Saksamaa	647	9
Leedu	627	9
Rootsi	526	7
Belgia	395	5
Poola	395	2
Teised	445	6
Kokku	7 337	100

Allikas: ESA

Hinnad

2007. aastal kodumaise **siidri** keskmised jaehinnad kauplustes olid 4% kõrgemad kui eelneval aastal. Hinnatõus toimus ka Tallinna supermarketites, kus 1,5-liitrisel plastpudelis siidri keskmine hind oli 5,6% kõrgem kui aasta tagasi. Siidrite aastane hinnatõus jäi veidi väiksemaks alkoholitoodete keskmisest hinnatõusust.

2008. aastal siidri jaehinnad tõusevad aktsiisitõusu tõttu enam kui viimastel aastatel.

Marjaveinide suuremad hinnatõusud toimusid 2007. aasta I ja IV kvartalis, vastavalt 11% ja 14%, samas 2007. aasta keskmine hind oli Eestis tervikuna 8% aastatagusest kõrgem. Tallinnas kallinesid marjaveinid aeglasemalt (+6,8%), kuid hinnatase jäi Eesti keskmisest kõrgemaks.

Tabel 33

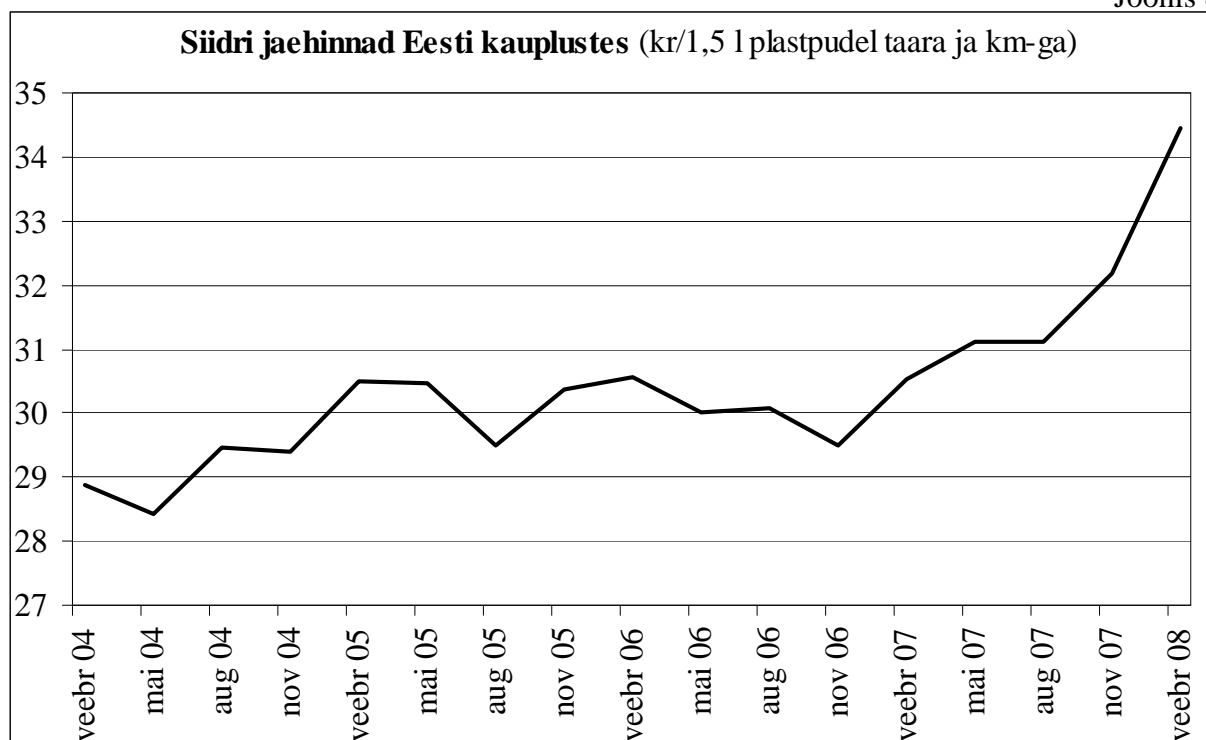
Kodumaiste siidri ja marjaveinide keskmised jaehinnad kauplustes (kroonides)

	2004	2005	2006	2007	Muutus 07/06,%
Siider*					
Eestis keskmiselt	29.04	30.20	30.03	31.23	4,0
Tallinnas keskmiselt	28.46	29.91	29.48	31.13	5,6
Marjaveinid**					
Eestis keskmiselt	28.00	29.61	30.37	32.81	8,0
Tallinnas keskmiselt	28.69	30.90	31.08	33.20	6,8

* 1,5-liitrisel plastpudeli hind kroonides koos taara hinna ja käibemaksuga

** 0,5-liitrisel klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga

Allikas: EKI

Allikas: EKI

Tarbimine

2007. aastal müüdi Eestis lahjasid alkohoolseid jooke 41 mln liitrit, millest 30,5 mln liitrit olid segatud piiritusjoogid ning 10 mln liitrit kääritatud joogid. Viimasest omakorda 8 mln liitrit moodustasid siidrid. Kahe tootegrupi müügitrendid olid erinevad - segatud piiritusjookide müük suurenes aastaga 13% ja kääritatud jookide müük vähenes 17%, sealjuures oli ka siidri müük aastagusest väiksem (-21%).

2007. aastal toodeti segatud piiritusjooke vähem kui tarbiti, seevastu kääritatud jookide tootmine ületas siseturu nõudluse.

Kokku tarbiti Eestis lahjasid alkohoolseid jooke 2007. aastal **26,4** liitrit ühe elaniku kohta, millest 20,5 liitrit olid segatud piiritusjoogid ja 5,9 liitrit kääritatud joogid, sellest 4,0 liitrit moodustas siider. Kui sellest maha arvata ka turistide Eestis tarbitud kogused (eelnevalt on maha arvatud ka turistide poolt kaasaostetud kogused), siis tarbiti lahjasid alkohoolseid jooke Eestis 2007. aastal 24,7 liitrit ühe eestimaalase kohta ehk 2,7% enam kui aasta tagasi.

Tabel 34

Lahjade alkoholsete jookide* tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase

	2003	2004	2005	2006	2007	07/06, %
Tootmine**, mln liitrit	13,5	20,8	27,5	36,1	35,9	-0,6
Eksport, mln liitrit	2,4	6,6	16,5	18,9	20,9	10,6
Import, mln liitrit	7,1	25,3	22,2	22,5	25,9	15,1
Müük siseturul, mln liitrit	18,2	39,5	33,2	39,7	40,9	3,0
Turistide kaasaostud, mln l	...	3,6	4,3	6,1	5,5	-9,8
Tarbimine,*** mln liitrit	18,2	35,9	28,9	33,6	35,4	5,4
Turistide tarbimine Eestis, mln l	...	...	...	1,26	2,27	80,2
Müük ja tarbimine ühe elaniku kohta, liitrites						
Müük siseturul el. kohta, l	13,4	29,2	24,7	29,5	30,5	3,25
Turistide kaasaostud, l el. kohta	...	2,7	3,2	4,5	4,1	-9,6
Tarbimine*** liitrit el. kohta	13,4	26,6	21,5	25,0	26,4	5,6
Turistide tarbim. Eestis, l el kohta	...	...	...	0,94	1,69	79,8
Isevarustuse tase (%)	74	53	83	91	88	-3%-punkti
Elanike arv, mln in.	1,356	1,351	1,346	1,344	1,341	

* tootele märgitud alkoholi sisaldusega

** kogutoodangust on maha arvestatud siidri toodanguks kasutatud puuvilja- ja marjaveinide toodang

***v.a turistide kauplustest kaasaostud

Muutuse arvutuse aluseks on andmed tuh liitrites.

Allikad: ESA, EKI

Tabel 35

Lahjade segatud piiritusjookide* tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase
(sisaldub lahjade alkoholsete jookide andmetes)

	2003	2004	2005	2006	2007	07/06,%
Tootmine, mln liitrit	5,1	9,2	13,9	18,0	21,9	21,7
Eksport, mln liitrit	0,8	4,7	8,0	5,3	10,0	88,7
Import, mln liitrit	1,1	18,2	13,7	14,4	18,6	29,2
Müük siseturul, mln liitrit	5,4	22,7	19,6	27,1	30,5	12,6
Turistide kaasaostud, mln l	...	1,8	2,3	3,1	3,0	-3,2
Tarbimine,** mln liitrit	5,4	20,9	17,3	24,0	27,5	14,6
Turistide tarbimine Eestis, mln l	...	...	...	0,63	1,14	80,9
Müük ja tarbimine ühe elaniku kohta, liitrites						
Müük siseturul el. kohta, l	3,8	16,8	14,6	20,2	22,7	12,8
Turistide kaasaostud, l el. kohta	...	1,3	1,7	2,3	2,2	-3,0
Tarbimine** liitrit el. kohta	3,8	15,5	12,9	17,9	20,5	14,8
Turistide tarbim. Eestis, l el kohta	...	...	...	0,47	0,85	80,8
Isevarustuse tase (%)	136	55	95	89	96	7%-punkti
Elanike arv, mln in.	1,356	1,351	1,346	1,344	1,341	

* tootele märgitud alkoholi sisaldusega

** v.a turistide kauplustest kaasaostud

Muutuse arvutuse aluseks on andmed tuh liitrites.

Allikad: ESA, EKI

Tabel 36

Kääritatud jookide tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase
(sisaldub lahjade alkoholsete jookide andmetes)

	2003	2004	2005	2006	2007	07/06,%
Tootmine*, mln liitrit	8,4	11,6	13,6	18,1	14,0	-22,5
Eksport, mln liitrit	1,6	1,9	8,5	13,6	10,9	-19,8
Import, mln liitrit	6,0	7,1	8,5	8,1	7,3	-9,9
Müük siseturul, mln liitrit	12,8	16,8	13,6	12,6	10,4	-17,5
Turistide kaasaostud, mln l	...	1,8	2,0	3,0	2,5	-16,7
Tarbimine,** mln liitrit	12,8	15,0	11,6	9,6	7,9	-17,7
Turistide tarbimine Eestis, mln l	...	...	...	0,63	1,13	79,4
Müük ja tarbimine el kohta, liitrites						
Müük siseturul el. kohta, l	9,5	12,4	10,1	9,4	7,8	-17,3
Turistide kaasaostud, l el. kohta	...	1,3	1,5	2,2	1,9	-16,5
Tarbimine** liitrit el. kohta	9,5	11,1	8,6	7,1	5,9	-17,5
Turistide tarbim.Eestis, l el. kohta	...	...	...	0,47	0,84	78,7
Isevarustuse tase (%)	66	69	100	144	135	-9%-punkti
Elanike arv, mln in.	1,356	1,351	1,346	1,344	1,341	

* kogutoodangust on maha arvestatud siidri toodanguks kasutatud puuvilja- ja marjaveinide toodang

**v.a turistide kauplustest kaasaostud

Muutuse arvutuse aluseks on andmed tuh liitrites.

Allikad: ESA, EKI

Tabel 37

Siidrite tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase
(sisaldub kääritatud jookide andmetes)

	2003	2004	2005	2006	2007	07/06,%
Tootmine, mln liitrit	5,6	5,9	9,3	15,2	12,8	-15,6
Eksport, mln liitrit	1,4	1,9	5,5	8,6	7,6	-11,6
Import, mln liitrit	0,6	3,4	3,4	3,4	2,7	-20,6
Müük siseturul, mln liitrit	4,8	7,4	7,2	10,0	7,9	-20,7
Turistide kaasaostud, mln l	...	1,8	2,0	3,0	2,5	-16,7
Tarbimine,* mln liitrit	4,8	5,6	5,2	7,0	5,4	-22,4
Turistide tarbimine Eestis, mln l	...	...	...	0,63	1,13	79,4
Müük ja tarbimine el kohta, liitrites						
Müük siseturul el. kohta, l	3,5	5,5	5,3	7,4	5,9	-20,5
Turistide kaasaostud, l el. kohta	...	1,3	1,5	2,2	1,9	-16,5
Tarbimine* liitrit el. kohta	3,5	4,1	3,9	5,2	4,0	-22,3
Turistide tarbim.Eestis, l el. kohta	...	...	...	0,47	0,84	78,7
Isevarustuse tase (%)	117	80	129	152	162	10%-punkt
Elanike arv, mln in.	1,356	1,351	1,346	1,344	1,341	

* v.a turistide kauplustest kaasaostud, kuid k.a turistide Eestis tarbimine

Allikad: ESA, EKI

5. ETÜÜLALKOHOL KANGUSEGA ÜLE 80% (PIIRITUS)

Tootmine

ESA andmetel toodeti Eestis 2007. aastal rektifitseeritud etanooli (piiritust) ligi 5 mln liitrit, mida oli 1/5 võrra vähem kui eelneval aastal (2006.a 6,14 mln l). Tootmise languse põhjuseks oli oluliselt väiksem piirituse eksport.

Väliskaubandus

Piirituse osas on 2007. aasta väliskaubandusandmed võrreldavad varasemate aastatega. Piirituse ekspordikäive oli 2007. aastal 23,4 mln krooni ning impordikäive 39,2 mln krooni. Piirituse välisturule müügikäibe märgatav langus (-33%) 2006. aastaga võrreldes, muutis kaubavahetuse saldo 15,8 mln krooniga negatiivseks, mis eelmisel aastal oli positiivne (+7,5 mln krooni). Languse põhjuseks oli väljamüüdavate koguste peaaegu 50%-line vähenemine, sest piirituse keskmine ekspordihind tõusis 25% aastatagusega võrreldes. Analüüsitava aastal müüdi rohkem kui 1/3 Eesti piiritusetoodangust riigist välja (2006.a 55%). Peaaegu kogu eksporditud piiritus (98%) müüdi endiselt teistesse Balti riikidesse - 53% läks Leetu ja 45% Lähti ning ülejäänud 2% Rootsi.

Tabel 38

Rektifitseeritud etanooli rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2007/06 +/- %
Eksport	9.09	10.20	12.75	14,6	35,1	23,4	-33,3
Import	9.32	8.72	10.24	27,9	27,6	39,2	42,1

Allikas: ESA

Tabel 39

Rektifitseeritud etanooli toodang, põhieksporti ja -impordi kogused 2005-2007 (tuh liitrit)

	2005	2006	2007	2007/2006, %
Toodang	3 670	6 140	4 940	-19,6
Eksport	1 601	3 446	1 837	-46,7
Import	2 996	3 165	3 833	21,10

Allikas: ESA

Tabel 40

Rektifitseeritud etanooli koguseline eksport riigiti 2006.-2007.aastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Leedu	2 392	972	-59,4	69	53
Läti	939	835	-11,0	27	45
Rootsi	88	30	-65,8	3	2
Teised	27	0	-100,0	1	0
Kokku	3 446	1 837	-46,7	100	100

Allikas: ESA

ESA andmetel suurenes piirituse rahaline import 2007. aastal 42% eelmise aastaga võrreldes. Samal perioodil suurenesid ka sisseveetud kogused (+21%). Piirituse import jagunes põhiliselt kolme riigi vahel – olulisemateks importipiirituse päritoluriikideks olid jätkuvalt Soome ja Saksamaa ning nendest riikidest sisseostetud piiritus hõlmas vastavalt 47% ja 21% selle toote koguimportist. Kolmandal positsioonil piirituse sisseveos oli Ukraina, hõlmates 15% importimahust. Väikestes kogustes veeti piiritust sisse ka Valgevenest ja Venemaalt ning nende riikide toodang moodustas vastavalt 4% ja 2% piirituse kogu importist, kusjuures eelmisel aastal Valgevenest ei ostitud piiritust üldse ja Venemaa kogused vähenesid aastaga 75%.

Tabel 41

Rektifitseeritud etanooli koguseline import riigiti 2006.-2007.aastal

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Soome	1 012	1 171	77,0	32	47
Saksamaa	931	824	-11,5	29	21
Ukraina	480	582	21,2	15	15
Valgevene	...	137	0,0	0	4
Venemaa	306	76	-75,3	10	2
Teised	436	423	-3,0	14	11
Kokku	3 165	3 833	21,1	100	100

Allikas: ESA

6. VIINAMARJAVEIN JA VERMUT

Kuna nende jookide tootmine Eestis puudub, siis vaatluse all on vaid väliskaubanduse ja tarbimise andmed. Ka nendes tootegruppides ei saa võrrelda 2007. aasta väliskaubandusandmeid varasematega, sest andmete kogumismetoodika muutus mõjutas neidki andmeid.

Viinamarjavein

ESA andmetel eksporditi 2007. aastal viinamarjaveine 4,5 mln liitrit 228,5 mln kroonini eest ja imporditi 15,8 mln liitrit 618,4 mln kroonini eest. Kuna Eestis puudub viinamarjaveinide tootmine, siis võib eeltoodud ekspordimahtusid lugeda Eestit läbinud transiitvedudeks. Osa veinide impordist ja ekspordist teostasid Eesti firmad, osa tõenäoliselt välisfirmad. Viinamarjaveini eksport jagunes põhiliselt kolme riigi vahel, millest suurem osa (64%) viidi Venemaale, 17% Soome ja 13% Lähti.

Tabel 42

Viinamarjaveini rahaline põhieksport ja –import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007

	Hind, kr/l			Käive, mln kr		
	2005	2006	2007*	2005	2006	2007*
Ekspord	46.92	36.52	50.52	60,8	52,2	228,5
Import	32.40	33.20	39.02	420,4	440,4	618,4

*koguekspordi ja -impordi andmed, varem põhiekspordi ja -impordi andmed

Allikas: ESA

Tabel 43

Viinamarjaveini põhiekspordi ja –impordi kogused 2005-2007 (tuh liitrites)

	2005	2006	2007*
Ekspord	1 296	1 428	4 522
Import	12 977	13 265	15 849

*koguekspordi ja -impordi andmed, varem põhiekspordi ja -impordi andmed

Allikas: ESA

Tabel 44

Viinamarjaveini koguseline import riigiti 2007. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Hispaania	2 779	17
Prantsusmaa	1 815	11
Itaalia	1 648	10
Tšiili	1 548	10
Saksamaa	1 362	9
Ungari	1 066	7
Soome	1 030	7
Rumeenia	1 004	6
Teised	3 597	23
Kokku	15 849	100

Allikas: ESA

2007. aastal imporditi viinamarjaveine Eestisse 33 riigist. Andmetest nähtub, et vaadeldaval aastal on tõusnud viinamarjaveini keskmine impordihind 17,5%, millest võib järeldada, et sisseveos on suurenenud kallimate ja kvaliteetsemate veinide osakaal. Hispaania oli jätkuvalt tähtsaimaks importveini päritoluriigiks, kust sissetoodud kogused moodustasid 17% kogu veiniimpordist. Prantsusmaa, osakaaluga 11%, oli tähtsuselt teiseks viinamarjaveinide impordiriigiks. Itaaliast ja Tšiilist pärinevate veinide osakaal oli võrdne (10%). Teiste riikide veinid moodustasid vähem kui 10% viinamarjaveini kogu impordist.

Vermut

Analoogselt viinamarjaveinidele puudutas ESA andmete kogumise uus meetoodika ka vermuti väliskaubandust.

ESA andmetel oli 2007. aastal vermuti eksport rahalises väärtuses 1,83 mln krooni ja import 21,2 mln krooni. Seega püsis kaubavahetuse saldo negatiivsena ning käivete vahe ulatus 19,4 mln kroonini.

ESA andmetel ulatusid vaadeldaval aastal vermuti koguekspordi mahud 72 tuh liitrini ja koguimpordi mahud 665 tuh liitrini. Itaalia oli endiselt suurimaks imporditud vermuti päritoluriigiks ning sealt osteti sisse 35% selle toote koguimpordist. Teisel positsioonil oli Holland, kust veeti sisse 13% vermuti koguimpordist ning Venemaalt imporditud kogused moodustasid sellest 11%. Ülejäänud riikide osakaalud olid väiksemad kui 10%.

Tabel 45

Vermuti rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007

	Hind, kr liiter			Käive, mln krooni		
	2005	2006	2007*	2005	2006	2007*
Eksport	19.10	25.37	25.43	1,2	1,356	1,8
Import	31.44	27.68	31.89	15,6	19,8	21,2

*koguekspordi ja -impordi andmed, varem põhiekspordi ja -impordi andmed

Allikas: ESA

Tabel 46

Vermuti põhiekspordi ja -impordi kogused 2005-2007 (tuh liitrit)

	2005	2006	2007*
Eksport	61,0	49,5	72,0
Import	496,0	717,0	665,0

*koguekspordi ja -impordi andmed, varem põhiekspordi ja -impordi andmed

Allikas: ESA

Tabel 47

Vermuti koguseline import riigiti 2007. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Itaalia	234	35
Holland	89	13
Venemaa	71	11
Saksamaa	54	8
Hispaania	53	8
Leedu	46	7
Prantsusmaa	44	7
Teised	74	11
Kokku	665	100

Allikas: ESA

Tarbimine

EKI hinnangul ja ESA andmetel müüdi 2007. aastal Eestis viinamarjaveini ja vermutit 11,9 mln liitrit, mida oli 4,8% vähem kui mullu. Vaadeldaval aastal **tarbis** üks Eesti elanik 7,3 liitrit viinamarjaveini ja vermutit (tootele märgitud alkoholi sisaldusega), see kogus oli 0,3 liitrit ehk 3,7% väiksem kui aasta tagasi. Samal perioodil vähenesid ka turistide kaasaostetud kogused 8,7%. Seevastu turistide viinamarjaveinide tarbimine Eestis oli oluliselt suurem kui aasta tagasi.

Tabel 48

Viinamarjaveini ja vermuti* müük ja tarbimine

	2003	2004	2005	2006	2007**	07/06, %
Eksport, mln liitrit	0,0	0,5	1,4	1,5	4,6	...
Import, mln liitrit	8,0	11,3	13,5	14,0	16,5	17,9
Müük siseturul, mln liitrit	8,0	10,8	12,1	12,5	11,9	-4,8
Turistide kaasaostud, mln ltr	1,4	2,7	2,3	2,3	2,1	-8,7
Tarbimine,*** mln liitrit	6,6	8,1	9,8	10,2	9,8	-3,9
Turistide tarbimine Eestis, mln l	...	...	...	0,10	0,13	30,0
Müük ja tarbimine el kohta, liitrites						
Müük siseturul el. kohta, l	5,9	8,0	9,0	9,3	8,9	-4,6
Turistide kaasaostud, l el. kohta	1,0	2,0	1,7	1,7	1,6	-8,5
Tarbimine** liitrit el. kohta	4,9	6,0	7,3	7,6	7,3	-3,7
Turistide tarbim. Eestis, l el. kohta	...	...	...	0,07	0,10	42,9
Elanike arv, mln in.	1,356	1,351	1,346	1,344	1,341	

* tootele märgitud alkoholi sisaldusega

**kogueksporti ja -impordi andmed, varem põhieksporti ja -impordi andmed

*** v.a turistide kauplustest kaasaostud

Allikas: EKI

KOKKUVÕTE

Andmete analüüs näitas, et 2007. aastal suurenes Eestis kangete ja lahjade alkoholsete jookide **tootmine**, õlletoodangu maht püsis eelmise aasta tasemel ning rektifitseeritud etanooli ja puuvilja-marjaveine toodeti aastatagusest vähem. Viimaste osas on ESA täiendanud ettevõtete valimit ja korrigeerinud 2006. aasta andmeid. Sellega on ESA ja EKI andmete vahe kadunud ja käesolevas töös on analüüsis kasutatud ESA andmeid. Kangete ja lahjade alkoholsete jookide toodangu mahu kasvu põhjustas nii sise- kui välisturu suurem nõudlus. Kangete alkoholsete jookide puhul suurendas tootmist ka 2006. aastal maksumärkide kasutusele võtmine ning sellega kaasnenud legaalse turu korrastumine. Suurel määral mõjutasid tootmist aasta lõpus uued alkoholiaktsiisi määrad, mis hakkasid kehtima 2008. aasta 1. jaanuarist ning mille tõttu toodeti ette hinnanguliselt 1,5 mln liitrit kangeid alkoholseid jooke (viina). Ettetootmise mahud võisid olla sellest isegi suuremad. Lahjade segatud piiritusjookide tootmine suurenes, kääritatud jookide tootmine, sh siidritoodang olid langustrendil.

Alates 2007. aastast muutis ESA **väliskaubandus**andmete kogumise metoodikat, mille järgi peavad aruandeid esitama nii Eesti kui ka välisfirmad, kes tegelevad alkoholsete jookide väliskaubandusega Eesti territooriumil. Seoses sellega ei ole kõik 2007. aasta andmed eelmiste aastatega võrreldavad. 2007. aasta ESA väliskaubandusandmed kajastavad suures mahus Eestit läbinud alkoholsete jookide (eriti kange alkoholi ja veinide) transiiti Venemaale. EKI kogutud andmed kajastavad Eesti alkoholsete jookide tootmisettevõtete eksporti, mis on samuti töös eraldi välja toodud. Alkoholsete jookide väliskaubanduse bilanss oli 2007. aastal jätkuvalt negatiivne. Samal ajal tuleb väliskaubandusandmetesse suhtuda endiselt ettevaatlikkusega, kuna osa firmasid jätab andmed õigeaks ajaks esitamata ning andmeid pidevalt korrigeeritakse (sh varasemate aastate andmeid).

2007. aastal tõusid oluliselt kõikide populaarsemate kodumaiste alkoholsete jookide Eesti keskmised **jaehinnad** kauplustes, kusjuures kõige kiiremini kallines õlu. Alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks kasvas aastaga 4,8%. Erinevalt eelmisest aastast, olid peaaegu kõikide kodumaiste alkoholsete jookide jaehinnad Tallinnas kõrgemad kui Eestis keskmiselt, erandiks olid marjaveinid ja džinnid. Hinnatõus Tallinnas oli enamikes alkoholsete jookide tootegruppides kiirem kui Eestis keskmiselt.

Alkoholsete jookide **jaekäive** ulatus 2007. aastal 4,73 mld kroonini ning seda oli 19,8% enam eelneva aastaga võrreldes. Sellise kasvu põhjuseks nii suurem siseturu nõudlus kui ka kõrgemad jaehinnad. Oma osa kiiresse käibekasvu andis ka aktsiisitõusu ootus, sest alkoholi osteti enne hinnatõusu ette. Samuti suurendas ametlikku käivet tänu maksumärkide kasutuselevõtule toimunud kangete alkoholsete jookide turu jätkuv korrastumine.

Eesti elanikud **tarbisid** alkoholseid jooke 2007. aastal 12,1 liitrit elaniku kohta absoluutalkoholis (turistide kaasaostud ja turistide Eestis tarbimine on maha arvatud), mida oli 6,7% rohkem kui 2006. aastal. Varasemast suurem oli viina ja segatud piiritusjookide tarbimine, õlut tarbiti sama palju kui aasta tagasi ja ülejäänud jooke tarbiti vähem 2006. aastaga võrreldes.